

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1989-1990

18 JUNI 1990

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de regeling voor de basiseducatie
voor laaggeschoolde volwassenen**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs en Vorming
uitgebracht door de heer A. Schellens**

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs en Vorming heeft vijf vergaderingen gewijd aan de bespreking van dit ontwerp van decreet alsmede aan het voorstel van decreet van de heer

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer A. Laridon.

Vaste leden : de heer Jos Bosmans, mevrouw A. Leysen, de heer C. Moors, mevrouw M. Panneels-Van Baelen, de heren F. Sarens, M. Van Peel ;

de heren E. Baldewijns, A. Laridon, A. Schellens, J. Verheyden ;
de heren E. Beysen, W. Taelman, E. Vandersmissen ;
mevrouw N. Maes, de heer L. Vanhorenbeek.

Plaatsvervangers :

de heren P. Breyne, M. Didden, P. Hermans, mevrouw L. Nelis-Van Liedekerke, de heren J. Van Hecke, R. Vannieuwenhuyze ;
de heren A. Beckers, P. Chevalier, R. Garcia, W. Seeuws ;
de heren R. Deswaene, E. Flamant, O. Van den Broeck ;
de heren H. Lauwers, R. Van Hooland.

Zie :

356 (1989-1990)

— Nr. 1 : Ontwerp van decreet

— Nrs. 2 en 3 : Amendementen

W. Seeuws c.s. houdende regeling van de basiseducatie voor volwassenen (Stuk 137 (BZ 1988) - Nr. 1), het voorstel van decreet van de heren J. Geysels en H. Lauwers c.s. houdende organisatie van de basiseducatie voor volwassenen in Vlaanderen (Stuk 142 (BZ 1988) - Nr. 1) en aan het voorstel van resolutie van de heer E. Baldewijns c.s. betreffende de basiseducatie (Stuk 224 (1988-1989) - Nr. 1).

Deze voorstellen werden in samenhang behandeld ingevolge artikel 18, punt 2 van het Reglement van de Vlaamse Raad. De bespreking gebeurde op basis van de tekst van het ontwerp van decreet.

Eén van de vijf vergaderingen was gewijd aan een hoorzitting waarop een afvaardiging van het Vlaamse Centrum voor Volksontwikkeling (VCVO) was uitgenodigd.

Tijdens de bespreking werden het voorstel van decreet van de heer W. Seeuws c.s. houdende regeling van de basiseducatie voor volwassenen en het voorstel van resolutie van de heer E. Baldewijns c.s. betreffende de basiseducatie door de indieners ingetrokken.

I. INLEIDING VAN DE GEMEENSCHAPSMINISTER VAN ONDERWIJS

De Gemeenschapsminister licht achtereenvolgens de uitgangspunten, de doelstellingen en de inhoud van het ontwerp van decreet toe.

De uitgangspunten zijn drievoudig : algemeen maatschappelijk, beleidsmatig en de situatie op het terrein.

1. Algemeen maatschappelijk

Ondanks een uitgebreid onderwijsnet en de algemene leerplicht tot 18 jaar telt onze bevolking nog talrijke laaggeschoolde volwassenen. Deze term is moeilijk te omschrijven. Dienaangaande is er wetenschappelijk onderzoek bezig. Toch dringen zich structurele oplossingen op. Alle medeburgers dienen maatschappelijk te functioneren. Structureel is de onvoldoende scholingsgraad van een aantal onder hen. De migranten vormen in de Vlaamse samenleving een grote groep. Deze worden in het ontwerp van decreet met de autochtone bevolking geïntegreerd : voor hen werd geen afzonderlijk systeem uitgewerkt. Dit vormt een fundamenteel maatschappelijk uitgangspunt.

2. Beleidsmatig

Het Vlaamse Regeerprogramma bespreekt de basiseducatie als volgt :

„Rekening houdend met de praktijkervaring zal een regeling worden uitgewerkt voor de basiseducatie. Uitgaande van de lokale verantwoordelijkheid en het bestaande aanbod zal een geïntegreerde organisatie worden uitgewerkt". Deze bespreking bevat vier principes :

— Educatieve voorziening : de basiseducatie valt binnen de onderwijssector. Hiermee wordt niet noodzakelijk aan een klassieke onderwijsvoorziening gedacht. Belangrijk is dat de cultuurbegrippen, zoals de Cultuurpactwet, niet van toepassing zijn.

— Uitgaan van de praktijkervaring en het bestaande aanbod : het terrein heeft, zonder enige decretale basis, veel gerealiseerd. Er werd wel gesubsidieerd, dit echter zonder

enige decretale regeling. De decreetgever loopt dus duidelijk de praktijk achterna en dit is niet noodzakelijk negatief. Via deze praktijk werden een aantal sociale basisbehoeften gelenigd. Deze initiatieven waren niet direct ideologisch maar wel pragmatisch gericht. De noden moeten dus worden gelenigd en het waardevolle gesteund. Nieuwe initiatieven moeten levenskansen krijgen.

— Lokale verantwoordelijkheid : er moet een verankering op het lokale niveau gebeuren, met andere woorden daar waar diegenen die nood hebben aan basiseducatie zich bevinden. Er wordt geen centraal bureaucratisch systeem uitgebouwd : men vertrekt van hetgeen op het terrein bestaat. Ook de gemeentebesturen en de OCMW's spelen hun rol, dit naast onder meer de sociaal-culturele organisaties voor volwassenenvorming, de samenlevingsopbouw en het onderwijs.

— Geïntegreerde organisatiewijze : er wordt een eigen en specifiek aanbod van voorzieningen met betrekking tot de basiseducatie uitgebouwd. Veel verdienstelijke verenigingen sluiten via het een of ander aspect van hun werking bij de basiseducatie aan. Maar het Regeerprogramma voorziet voor de basiseducatie iets volledig anders met een eigen structuur.

Op het terrein bestaan er veel initiatieven en voorzieningen onder meer uitgaande van de departementen van de Gemeenschapsministers Lenssens en Van den Bossche. Verder bestaan er gemeentelijke initiatieven. Niemand kan deze grote diversiteit volledig overzien. Een zekere ordening is dus nodig. Vanuit het departement onderwijs probeert men nu tot een ordening en een kwalitatieve controle te komen.

De laatste maanden zag de Gemeenschapsminister veel initiatieven en hij is door deze problematiek geboeid. Het gaat hier dus niet in het bijzonder over de uitbreiding van zijn onderwijsbevoegdheden.

Wel wordt in het ontwerp van decreet een structurele aanpak vanuit de sector onderwijs voorzien, zonder enige integratie in de bestaande scholen. Het betreft hier dus een andere educatieve voorziening binnen het departement onderwijs.

Vervolgens overloopt de Gemeenschapsminister een tiental doelstellingen.

1. Er is nood aan specifieke voorzieningen die zich uitsluitend het organiseren van basiseducatie tot doel stellen.

2. Een initiatief voor basiseducatie moet breed gedragen worden en is zeker niet alleen een zaak van onderwijs al gaat het essentieel over een basiseducatieve opleiding. Er is actieve medewerking gewenst van het sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen en de beroepsopleiding en de samenlevingsopbouw. Maar finaal blijft het een educatief project.

3. De gemeente waar een Centrum voor Basiseducatie wordt opgericht kan mee participeren aan deze voorziening. Het gemeentebestuur wordt echter als dusdanig geen inrichter. De Gemeenschapsminister stelt nu reeds vast dat een aantal steden en gemeenten infrastructuur ter beschikking stellen. De gemeenten zijn echter niet aangewezen voor de eigenlijke organisatie van de basiseducatie : zij worden wel bij de initiatieven betrokken.

4. Het programma van de basiseducatie moet als een samenhangend geheel worden uitgewerkt en aangeboden. Niet elk vormingsprogramma dat zich richt op laaggeschoolden is op zich basiseducatie te noemen.

5. Alle ervaringen verworven in de omgang met laagge-

schoolde volwassenen, zowel wat betreft leerinhouden als methodes, moeten kunnen worden gevaloriseerd in het aanbod van de Centra voor Basiseducatie. Daarom wordt de mogelijkheid voorzien om de vaardigheden van de vaste medewerkers van het Centrum aan te vullen met deze van externe begeleiders of via de formule van uitbesteed werk. Het hele project gaat uit van de Centra maar de externe begeleiders worden geïntegreerd in het geheel. Ook de formule van het uitbesteed werk is mogelijk.

6. Er is nood aan een grotere ondersteuning en kwaliteitsbewaking van het aangeboden educatief werk. Dit vereist een instantie die tegelijk duidelijk tot de sector hoort, maar toch ook voldoende kritische afstand kan nemen van het gepresteerde werk. Vandaar de keuze in het ontwerp van decreet voor één Vlaamse Ondersteuningscentrum. Dit centrum moet mede de coördinatie en de planning van het aanbod versterken.

7. Er bestaat geen enkele gerichte opleiding voor de begeleiders van de programma's voor basiseducatie. De nood aan een specifieke bijscholing en navorming dringt zich dus op.

8. De laaggeschoolde volwassene is niet alleen te lokaliseren in welbepaalde territoria. Hooguit kan hier en daar een concentratie worden vastgesteld. Een planning van centra over Vlaanderen is dan ook bijzonder moeilijk. Daar waar leefbare centra kunnen worden ontwikkeld mag dit niet vooraf worden uitgesloten en ook het bestaande werk moet de mogelijkheid krijgen zich aan te passen aan de voorschriften van dit decreet. De bedoeling bestaat om via een planmatig onderzoek alle witte vlekken in Vlaanderen te verhelpen : overal moeten leefbare centra komen. Alle behoeften moeten uiteindelijk overal worden opgevangen.

9. Ter voorkoming van eenmansposten en dus ter bevordering van educatief overleg bij de directe programmatie wordt de instapdrempel voor de erkenning van autonome centra voldoende hoog gelegd en wordt een schaalvergroting extra aangemoedigd. Daardoor wordt het draagvlak versterkt. Er worden afzonderlijke gunstnormen voor Brussel voorzien. Het eerste centrum aldaar moet 4.000 deelnemersuren bewijzen. Voor het tweede centrum zal de algemene norm, namelijk 6.000 deelnemersuren, van toepassing zijn. De drempel wordt dus voldoende hoog gehouden.

Met de verantwoordelijken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn er reeds contacten geweest om de beslissingen te laten nemen door de Vlaamse Gemeenschapscommissie en niet door de gemeenten en OCMW's.

10. Basiseducatie is een essentieel recht voor elke burger. Dit principe wettigt een 1000 procent betoelaging van het personeel.

Vervolgens overloopt de Gemeenschapsminister de inhoud van de verschillende artikelen. Hij wijst er vooreerst op dat het gehele ontwerp van decreet zich binnen de beschikbare begrotingskredieten situeert. Het ontwerp van decreet geeft onder bepaalde voorwaarden subsidies aan de Centra voor Basiseducatie, die als dusdanig werden erkend, en aan een Vlaams Ondersteuningscentrum. De totaliteit van de kredieten voor basiseducatie kon nog niet juist worden bepaald.

Het is moeilijk om een definitie van laaggeschoolde volwassenen te geven. Wel moet het om meerderjarigen gaan ; ook de migranten komen hierbij in aanmerking omdat er geen afzonderlijke voorzieningen voor deze categorie worden voorzien. De volwassenen zijn opgegroeid binnen een ander educatief kader. Hoe goed ons onderwijssysteem ook is, altijd vallen een aantal personen buiten de mazen van het net. Ook bij de sociale zekerheid is dit het geval. Ook in de

toekomst zal er dus nood zijn aan een specifieke voorziening. Veel personen bezitten geen gehomologeerd getuigschrift van het lager secundair onderwijs.

De Inspectie van Financiën vond deze definitie te ruim. Maar het gaat hier niet over de zuivere analfabeten. Het globaal potentieel voor de projecten basiseducatie kan op 300.000 à 400.000 personen worden geschat. Wel mogen de internationale normen in Vlaanderen niet worden toegepast : dit zou een kunstmatige verhoging van het aantal betekenen. Een studie rond dit probleem is bezig.

De Centra voor Basiseducatie moeten het juridisch statuut van een vereniging zonder winstoogmerk aannemen. Hun maatschappelijk doel moet beperkt zijn tot het organiseren van basiseducatie. De algemene vergadering en de raad van beheer worden voor twee derden samengesteld uit vertegenwoordigers van het sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen, het onderwijs voor sociale promotie en de beroepsopleiding. De vertegenwoordigers van de gemeente en het OCMW waar het Centrum is gevestigd, alsmede de lokale initiatieven van de samenlevingsopbouw leveren te samen een derde van de leden. Hierdoor wordt een maatschappelijke verankering gerealiseerd zonder dat er van een eenduidig stramen sprake is. Voor de centra gelegen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest treedt de Vlaamse Gemeenschapscommissie in de plaats van de gemeente. De bedoeling is om tot een samenhangend geheel van educatieve activiteiten te komen ten einde het verwerven en het verbeteren van een elementaire reken- en taalvaardigheid te realiseren waarbij tevens de sociale vaardigheden worden verruimd zodat een integratie in het maatschappelijk functioneren mogelijk wordt.

De Gemeenschapsminister stipt aan dat het normaal is dat de beroepsopleiding bij deze initiatieven wordt betrokken. Basiseducatie vormt een eerste stap naar professionele bekwaamheidscentra toe, met name onderwijs, middenstandsopleiding, Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling. Dit vormt een fundamentele dimensie.

Basiseducatie betreft een samenhangend geheel van educatieve activiteiten die in groepsverband worden aanbevolen, dus niet individueel. Deze activiteiten worden in deelnemersuren uitgedrukt. De Centra bepalen zelf de groepsgrootte, maar activiteiten met minder dan 3 deelnemers worden niet als deelnemersuren geteld. De verdere voorwaarden waaraan de educatieve activiteiten moeten voldoen worden naar het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Executieve verwezen.

De Centra blijven alleen de verantwoordelijkheid dragen voor het gehele educatieve proces. Wel kunnen beperkte programma-onderdelen door externe medewerkers worden verzorgd of worden uitbesteed aan andere organisaties. Hierbij wordt gedacht aan maximaal een vierde van de activiteiten.

Met betrekking tot de normering wordt gesteld dat de Centra tenminste gedurende 40 weken per jaar activiteiten organiseren. Op dit punt is er dus een analogie met de onderwijssector. Zij zullen om erkend te blijven per jaar 6.000 deelnemersuren moeten aantonen, uitgenomen voor het eerste erkend centrum in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waarvan het aantal deelnemersuren 4.000 bedraagt. De Centra moeten bovendien beschikken over lokalen die geschikt zijn voor de uitvoering van de educatieve activiteiten en zijn burgerrechtelijke aansprakelijkheid door een verzekering laten dekken.

Het Vlaams Ondersteuningscentrum voor Basiseducatie moet eveneens het juridisch statuut van een VZW bezitten. Het bestuur ervan wordt voor een derde samengesteld uit vertegenwoordigers van de Hoge Raad voor de Volksontwik-

keling, een derde uit afgevaardigden van de representatieve organisaties van de inrichtende machten van onderwijs en een derde uit vertegenwoordigers uit de welzijnssector en de SERV. Het bestuur telt maximum 18 leden. Het Ondersteuningscentrum heeft als opdracht de ontwikkeling van geschikte leermiddelen voor de basiseducatie, het uitwerken van de verplichte bijscholing en navorming van het personeel, het toezicht op de planning van de Centra en de kwaliteit van het aanbod verzekeren.

Het Centrum werkt met coördinatoren, maximaal één per provincie, die de basiscentra en de initiatieven stimuleren en begeleiden teneinde op een zo volledig en efficiënt mogelijke wijze de laaggeschoolde volwassenen te bereiken. De coördinatoren brengen bij de Raad voor de Basiseducatie advies uit over de spreiding van de Centra in hun werkgebied. Ook maken zij jaarlijks een globaal evaluatierapport over de werking van de Centra.

De Raad voor de Basiseducatie adviseert de Executieve over de gewenste ontwikkelingen in de sector, brengt advies uit over de erkenningsaanvragen van de Centra en werkt aan een voorkomingsbeleid. Adviezen over nieuwe erkenningen worden met een tweederde meerderheid uitgebracht. Hij is samengesteld uit 21 leden. De Gemeenschapsministers bevoegd voor Tewerkstelling, Cultuur en Welzijn duiden elk 5 leden aan; de Gemeenschapsminister van Onderwijs 6, waaronder de Voorzitter. De werkingmiddelen worden ingeschreven op de onderwijsbegroting.

De Vlaamse Executieve erkent de Centra of heft de erkenning op. Dit laatste is mogelijk bij het niet voldoen aan de criteria, of bij een kwalitatief onvoldoende werking mits een met een tweederde meerderheid uitgebracht advies van de Raad voor de Basiseducatie. Deze ruime meerderheid die wordt vereist is een goede optie.

Binnen het raam van de beschikbare begrotingskredieten ontvangen de Centra een basistoelage van 250.000 frank per jaar, dit op basis van de eerste 6.000 deelnemersuren. Bovendien krijgen de Centra nog een 100 procent weddesubsidie voor een voltijds educatief personeelslid en een halftijds administratief personeelslid. Per aanvullende schijf van 4.000 deelnemersuren wordt daaraan een 100 procent weddesubsidie voor een voltijds educatief personeelslid toegevoegd. De Centra ontvangen eveneens een financieringsenveloppe van 250 frank per deelnemersuur. Hiermee kunnen ze een beroep doen op externe medewerkers of werk uitbesteden. De Gemeenschapsminister noemt het begrijpelijk dat dit systeem duurder uitvalt dan het gewoon onderwijs.

Het educatief personeel moet minimaal een geschikte opleiding op het niveau van het HOBU genoten hebben. Het moet ook verplicht deelnemen aan bijscholings- en navormingsinitiatieven. Het administratief personeel moet minimaal het diploma HSO kunnen voorleggen. De verdere detaillering van de personeelsvereisten zal in het uitvoeringsbesluit worden bepaald.

Het Vlaams Ondersteuningscentrum beschikt over een kader van 8 educatieve en 2 administratieve medewerkers. Onder de educatieve medewerkers krijgen er maximaal 5 een coördinatieopdracht. Het centrum krijgt voor deze kleine kern een 100 procent weddesubsidie en een werkingstoelage van 4 miljoen frank.

Het toezicht op de uitvoering van dit decreet wordt toevertrouwd aan de Dienst voor Basiseducatie, op te richten binnen het Vlaams Ministerie voor Onderwijs, Administratie van de Permanente Vorming.

Het decreet treedt per 1 augustus 1990 in werking. Met ingang van 1 januari 1991 worden de activiteiten die kunnen

beschouwd worden als behorende tot de basiseducatie niet langer betoelaagd op basis van het decreet van 27 juni 1985 houdende de subsidieregeling van projecten en organisaties inzake het Nederlandstalig ontwikkelingswerk voor volwassenen en specifieke subsidieregeling voor bijzondere doelgroepen en problemen in het kader van het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormings- en ontwikkelingswerk, met andere woorden het zogenaamde „Vijfde Decreet“.

Centra voor Basiseducatie kunnen niet erkend en betoelaagd worden op basis van het decreet wanneer zij reeds betoelaagd worden op een ander artikel van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Voor de overstap van deze initiatieven naar dit decreet bepaalt de Vlaamse Executieve specifieke overgangsregels.

De bedoeling is om uiteindelijk tot één erkennings- en financieringsinstantie te komen.

De financiering van de bestaande initiatieven voor basiseducatie is nu verzekerd tot 1 september 1990.

IL INLEIDING VAN EEN INDIENER VAN HET VOORSTEL VAN DECREET VAN DE HEREN J. GEYSELS EN H. LAUWERS C.S. HOUDENDE ORGANISATIE VAN DE BASIS-EDUCATIE VOOR VOLWASSENEN IN VLAANDEREN

Een van de indieners verheugt zich over het feit dat er een decreet over de basiseducatie zal komen. Veel initiatieven werden reeds opgestart. De alfabetiseringsprojecten en de taallessen voor migranten bestaan reeds 12 jaar. In 1985 werd er door het VCVO met een aantal officiële experimenten gestart. Dit met de uitdrukkelijke bedoeling om tot een beleidsvoorbereiding op dit vlak te komen.

Deze regeling is in ieder geval positief om tot een consolidatie en verbetering te komen. Ook wordt de nodige stabiliteit ingebouwd. Hij beaamt dat een definitie van laaggeschoolde volwassenen moeilijk kan worden gegeven.

Het gaat hierbij niet alleen om laaggeschoolden in onderwijstermen, maar wel over het algemeen maatschappelijk functioneren van de burgers. Kunnen lezen en schrijven is dus niet de enige maatstaf. Het heeft betrekking op het overwinnen van drempels, de ontwikkeling van de zelfredzaamheid en het ervaringsgericht leren, wat een andere didactiek dan in het onderwijs veronderstelt. Basiseducatie behoort echter, met een eigen didactiek, tot het onderwijsdomein.

Het grote verschil tussen het voorstel en het ontwerp van decreet zit niet zozeer in de inhoud, het programma en de doelstellingen als wel in de voorziene vorm en structuur van de basiseducatie.

Het voorstel van decreet gaat uit van een intergemeentelijke structuur. Momenteel bestaan er in Vlaanderen een 60-tal initiatieven. Basiseducatie heeft betrekking op sociale grondrechten, dus het leren in functie van het functioneren in de samenleving. Dit moet planmatig worden gewaarborgd en afdwingbaar zijn. Men mag dit niet aan het toeval van het vrij initiatief in een regio overlaten, maar de overheid zelf moet een toonaangevende rol spelen. Een gemeentelijke of intergemeentelijke structuur biedt volgens het lid een grotere waarborg voor een lokale inbedding en voor een pluralistische samenwerking. Dit impliceert een betere benadering van de streekgebonden problematiek. Het voorstel van decreet opteert voor lokale overheden of groepen van lokale overheden die een initiatief nemen. Dit kan een OCMW zijn. Dergelijke initiatieven bieden de meeste kans tot pluralisme en beïnvloeden de functionele samenwerking tussen de

overheid en de veldwerkers op een positieve wijze, meer dan een structuur die op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap wordt uitgebouwd. Dit is de essentie van het verschil tussen het voorstel en het ontwerp van decreet. Het voorstel opteert om binnen de drie jaar in alle gemeenten met een centrumfunctie een centrum uit te bouwen. Andere criteria zijn echter mogelijk zoals het werkingsgebied van de STC's. Volgens het lid zijn deze verzorgingsgebieden echter te groot.

De Centra moeten voldoen aan een aantal voorwaarden inzake werking, personeel en inspraak vanwege de sociaal-culturele sector en de beroepsopleiding. Hun subsidiëring gebeurt op basis van een basis-, een personeels- en een werkingssubsidie. Deze mag geen bijkomende kosten voor de gemeenten meebrengen. Ook worden er provinciale coördinatiecentra voorzien. Dit laatste is echter van ondergeschikt belang.

Als belangrijke vragen resten de inplantingswijze van de Centra, de rol van de overheid en de planmatige organisatie van de basiseducatie.

III. INLEIDING VAN DE INDIENER VAN HET VOORSTEL VAN DECREET VAN DE HEER W. SEEUWS C.S. HOUDENDE REGELING VAN DE BASESEDUCATIE VOOR VOLWASSENEN

De indiener belicht de basisprincipes van zijn voorstel van decreet. Het steunt op drie cultureel-politieke pijlers. Vooreerst is er het beginsel van de permanente educatie en dit rekening houdend met de evolutie in de maatschappij. Het voorstel van decreet gaat ook uit van het leerrecht als een sociaal grondrecht. De laaggeschoolde volwassenen moeten op de basiseducatie aanspraak maken omdat het onderwijs bij hen heeft gefaald. Ten slotte moet het om een open gemeenschapsinitiatief gaan, dit in samenwerking met de lokale overheid en de betrokkenen.

Het lid pleit voor de ontwikkeling van de basiseducatie die, na de nodige experimenten, volgens een globale planning moet verlopen. Een grote moeilijkheid hierbij blijft de definiëring van de werkingsgebieden. De noden in de steden en deze in de landelijke gebieden zijn immers niet vergelijkbaar. Een educatieve planning is dus nodig. De uitvoering moet gebeuren in een gehele samenhang en dit met voldoende flexibiliteit. Ook moet rekening worden gehouden met andere vormingsinitiatieven. Verder moet worden voorzien in de uitbouw van ondersteuningsvoorzieningen. Iedereen staat achter de principes van de basiseducatie. Eventueel zijn verfijningen nodig. In een open sfeer moeten de verschillen tussen de voorstellen en het ontwerp van decreet worden besproken.

IV. HOORZITTING MET EEN AFVAARDIGING VAN HET VLAAMS CENTRUM VOOR VOLKSONTWIKKELING

De Voorzitter van het VCVO herinnert eraan dat op 25 oktober 1984 het Vlaams Centrum voor Volksontwikkeling werd opgericht. Het ontstond uit de pluralistische samenwerking van 7 Vlaamse culturele koepels die hun krachten bundelden met betrekking tot het sociaal-cultureel werk en de volwassenenvorming. Het VCVO is bedoeld als studie- en overlegcentrum en ter ondersteuning van het veldwerk. In opdracht van de toenmalige Gemeenschapsminister van Cultuur heeft het Vlaams Centrum voor Volksontwikkeling vanaf september 1985 gefunctioneerd als verantwoordelijke instantie voor de organisatie van vijf experimentele projecten

basiseducatie in Vlaanderen. Deze vijf projectplaatsen werden gespreid a rato van één per provincie. Deze waren aangepast aan diverse specifieke situaties (grote stad, platteland). Het VCVO werd belast met de begeleiding van dit open project inzake basiseducatie. De experimenten werden ook ingericht vooraleer er gevolgtrekkingen werden getroffen.

Buiten het VCVO richten allerlei andere organisaties basiseducatie in. De afvaardiging van het VCVO wil zich hier echter beperken tot het bespreken van de eigen experimenten. Op basis van de ervaringen uit de praktijk, de wetenschappelijke begeleiding en de ervaring van het werkveld zelf worden een aantal aanbevelingen gesuggereerd.

De conclusies en aanbevelingen werden neergelegd in een rapport en samengevat in tien punten voor een beleidsprogramma. Dit rapport (H. Verdurmen, Eindrapport Experiment Basiseducatie, 1989, VCVO, Brussel) werd in juni 1989 eveneens aan de leden van deze Commissie overgemaakt.

De stafmedewerker van het VCVO overloopt vervolgens de belangrijkste conclusies die uit de experimenten kunnen worden getrokken.

A. Pleidooi voor specifieke voorzieningen

1. Vanuit de ervaringen die binnen het experiment werden opgedaan moet de keuze gemaakt worden door specifieke voorzieningen, met een lage drempel, uitsluitend bedoeld voor de laaggeschoolde volwassenen en met een eigensoortig pedagogisch concept. Specifieke voorzieningen werken de positieve discriminatie van de moeilijkst bereikbare doelgroepen in de hand en kunnen met een eigen wetmatigheid worden opgebouwd. Deze specifieke voorzieningen zijn Centra voor Basiseducatie. De principes van de permanente vorming en het leerrecht functioneren hierbij als centrale uitgangspunten. Ook moet bij de vormgeving de keuze gemaakt worden voor de uitbouw van Centra zonder enige drempel en voor iedereen toegankelijk.

2. Bij het opzetten van deze Centra en bij het uitwerken van het pedagogisch en programmatorisch concept is het probleem van educatieve achterstelling de focus. Het accent ligt op het verband tussen de laaggeschooldheid, de kwetsbaarheid op het sociaal-economisch vlak en de vele andere facetten van de bestaansonzekerheid. De basiseducatie is erop gericht volwassenen en jongvolwassenen beter toe te rusten om zich staande te houden in de samenleving en om bij te dragen tot de verdere ontwikkeling ervan.

3. De basiseducatie is een onderdeel van het volwassenenonderwijs. De positionering van de basiseducatie binnen het geheel van het onderwijs voor volwassenen laat toe om de noodzakelijke verbindingen te leggen met andere vormen van opleiding en scholing, die aansluiten op de leerbehoeften van de laaggeschoolden. Binnen het geheel van het onderwijs moet de basiseducatie evenwel een afzonderlijke plaats behouden, zodat de specifieke benadering (integratie vorming-onderwijs-opleiding) verder kan worden uitgewerkt.

4. Bij de verdere vormgeving van de basiseducatie is een adequate terreinafbakening en een heldere afbakening van de doelgroep nodig. Binnen het experiment zijn de volgende terreinafbakening en doelgroepomschrijving werkzaam gebleken :

Het aanbod in de basiseducatie bevat een samenhangend, geïntegreerd en evenwichtig geheel van educatieve activiteiten en programma's, gericht op het verwerven van elementaire taal- en rekenvaardigheden, het verbreden van de maat-

schappelijke oriëntatie en het verruimen van sociale vaardigheden. Individuele begeleiding, activering en keuzebegeleiding (counseling), evenals oriëntatie en schakeling naar verdere opleiding of werk hebben binnen het aanbod een plaats. Het aanbod moet het deelnemen ook mogelijk maken om met goede aansluiting door te stromen naar andere educatieve voorzieningen.

Het aanbod in de basiseducatie is bestemd voor de laaggeschoolde volwassenen. Met laaggeschoolde volwassenen wordt bedoeld, de niet meer leerplichtige volwassenen die op het ogenblik van deelname aan programma's in de basiseducatie geen diploma of getuigschrift hebben behaald op het niveau van het lager secundair onderwijs, met uitzondering van het lager secundair beroepsonderwijs. De deelname van migranten aan Nederlandse taalcursussen hoort binnen de basiseducatie, ongeacht het opleidingsniveau van de betrokkenen.

B. Structuur en organisatie

1. Bij de vormgeving van de Centra voor Basiseducatie wordt uitgegaan van een globale benadering ; dat betekent dat alle activiteiten die tot de basiseducatie behoren, gericht naar alle mogelijke onderscheiden doelgroepen (functioneel-analfabeten, migranten, huisvrouwen, werklozen, bestaans-minimumtrekkers) binnen een geïntegreerd geheel en éénzelfde organisatorisch kader worden gevat.

2. Een globale benadering dwingt tot grensoverschrijdende samenwerking tussen alle belangrijke actoren op het terrein van de volwasseneneducatie en het welzijnswerk. Deze samenwerking is noodzakelijk in functie van het doelmatig benaderen van de doelgroep zelf en omwille van het verband tussen de educatieve problematiek en de andere facetten van bestaansonzekerheid.

3. De basiseducatie heeft nood aan een eigen structurele positie binnen het volwassenenonderwijs, met voldoende personeel en middelen om een professionele ontwikkeling van het werk te waarborgen. Aan het personeel moeten bijzondere bijscholingsvereisten worden gesteld.

4. Over de rol van de gemeente zijn geen afgewerkte conclusies voorgelegd. De betrokkenheid van verschillende gemeenten bij de ontwikkeling van de basiseducatie is een feit. De overtuiging bestaat dat geschikte structuren kunnen worden uitgewerkt om het samenspel van de lokale overheid en het particulier initiatief vorm te geven.

5. De uitbouw van Centra voor Basiseducatie moet gebeuren met een redelijke spreiding en volgens een vastgesteld plan. Daarbij is het uitgangspunt dat een zogenaamd behoeftendekkend aanbod moet gewaarborgd zijn in de hele Vlaamse Gemeenschap. Een goede spreiding en planning veronderstellen procedures van overleg om te komen tot de goede afbakening van werkingsgebieden voor lokale of bovenlokale Centra voor Basiseducatie. Ook is er behoefte aan een kaart waarbij de indicatoren worden vastgesteld om de inplanting van Centra rationeel te onderbouwen.

6. De ervaringen binnen het experiment hebben het nefaste karakter aangetoond van concurrentiële initiatieven binnen hetzelfde werkgebied. Vandaag is voldoende inzicht ontwikkeld om dergelijke ontwikkelingen te verhinderen. Het rapport pleit ervoor dat over de zuilgrenzen heen, stappen worden gezet om te komen tot een gemeenschappelijk plan voor de verdere ontwikkeling van de basiseducatie.

7. Vanuit de experimentele ervaring pleit het rapport voor een formule van schoolvergroting. Het verdient aanbeveling

om gebiedsomschrijvingen vast te stellen waar de ontwikkeling van een gevarieerd en evenwichtig aanbod mogelijk wordt voor 200 à 400 personen, met een volume van 15.000 à 20.000 contacturen op jaarbasis. Het ontwikkelen van kleine Centra met een eerder beperkt aanbod moet worden ontmoedigd. In Genk bestonden, vooraleer het VCVO-experiment startte 3 à 4 kleine initiatieven met ieder 20 à 30 cursisten. Na 5 jaar telde het VCVO-experiment 492 cursisten, waaronder 84 procent migranten, en dit voor een heel gevarieerd programma-aanbod. Dit voorbeeld bewijst voldoende dat een schaalvergroting noodzakelijk is.

8. De ondersteuning voor de basiseducatie moet dusdanig worden uitgebouwd dat het uitvoerend werk in de beste voorwaarden kan verlopen en met de best mogelijke professionele kwaliteit. Samenhang en globale ondersteuning primeert op afzonderlijke ondersteuning naar doelgroepen of programmafacetten.

Ondersteuning kan complementair opgebouwd worden op verschillende niveaus, provinciaal en op het vlak van de Vlaamse Gemeenschap.

De belangrijkste onderdelen van een geïntegreerde ondersteuningsstructuur zijn de zorg voor :

- informatie en documentatie
- de materiaalvoorziening
- opleiding en bijscholing
- werkontwikkeling
- rapportage en onderzoek
- de organisatie-opbouw

9. De spoedige oprichting van een steunpunt voor de Basiseducatie op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap moet het mogelijk maken om de overgangsproblemen die de herstructurering van de praktijk met zich mee brengt, goed te begeleiden.

C. Financiering en normering

Het VCVO pleit voor een financieringsmechanisme, dat gebaseerd is op enkele inhoudelijke overwegingen :

- voldoende ruimte om te werken naar moeilijk bereikbare groepen
- voldoende ruimte om in te spelen op regionale behoeften
- het stimuleren van samenwerking rond de basiseducatie
- aanhoudende vernieuwing moet gestimuleerd worden.

Als basis voor de financiering kan gewerkt worden met het begrip contacturen (aantal cursussen per deelnemer). Educatief werk uitdrukken in contacturen laat toe om groeps-grootte, duur van de cursussen en aantal prestatie-uren per educatief medewerker te variëren in functie van de situatie en de behoeften ter plaatse.

Een berekeningsstelsel gebaseerd op een volume van 4.000 contacturen per educatief personeelslid (mits voorzien in coördinerende en administratieve taken) lijkt een realistische norm. Hierbij kan worden gedacht aan een 100 procent subsidiëring. Afzonderlijke normen voor het vaststellen van verhoudingen in het aanbod naar specifieke doelgroepen moeten niet in de wet worden vastgelegd ; deze moeten het gevolg zijn van keuzes op de plaats en in de regio waar men werkt.

D. Een gevarieerd aanbod met een eigen concept

1. De educatieve praktijk in de basiseducatie is zeer geva-

rieerd ; groepsgericht werken wordt gekoppeld aan individuele begeleiding, algemene vorming gekoppeld aan technische en functionele vaardigheden ; het emancipatorische loopt parallel met het ophalen van verloren kennis en vaardigheid.

2. De bouwstenen van het eigen pedagogisch concept zijn het open plannen en programmeren in samenspraak met de deelnemers, de integratie tussen onderwijs-, vormings- en opleidingscomponenten, het thematisch werken en de permanente betrokkenheid van het leren bij het handelen.

3. Het concept van een ruim en gevarieerd aanbod wordt op basis van de experimentele praktijk als volgt omschreven : het gaat om een samenhangend en evenwichtig geheel van activiteiten en programma's ; dat wil zeggen het geheel van activiteiten en programma's die nodig zijn om op de leervragen van laaggeschoolde volwassenen een passend antwoord te bieden, en waarbij in de programma's zelf en in de onderlinge relatie tussen de programma's en programmadelen de integratie nagestreefd wordt tussen taal en rekenvaardigheid, de sociale kennis en vaardigheden en de maatschappelijke oriëntatie. De verschillende programma's in de basiseducatie worden samenhangend en in onderling verband aangeboden. Naargelang hun eigen behoeften kunnen deelnemers eigen accenten in dit geheel aanbrengen.

4. Het aanbod moet evenwichtig uitgewerkt worden. Het evenwicht kan slaan op de uitbouw van bepaalde programma's en de keuze voor specifieke doelgroepen.

5. Activeringsactiviteiten, oriëntatie en keuzebegeleiding zijn noodzakelijke educatieve activiteiten om de goede deelname van cursisten aan programma's binnen of buiten de basiseducatie te waarborgen.

E. De beleidsinstrumenten

Het rapport pleit voor de oprichting van een adviesgroep en een meer permanente studiegroep (bestaande uit academici, praktijkdeskundigen en allerlei andere deskundigen van hoog niveau) om de verdere ontwikkeling van de basiseducatie te evalueren, bij te sturen en de coördinatie van nieuwe onderzoeksprogramma's op te nemen. Ook pleit het VCVO voor de oprichting van een cel basiseducatie binnen de Vlaamse Onderwijsadministratie.

Voor de inschakeling van de programma's basiseducatie in het stelsel van het betaald educatief verloop, moet een goede regeling gevonden worden. Dit behoort echter niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse Raad.

Een lid vraagt of de gewenste schaalvergroting niet in tegenstelling staat met de drempelverlaging naar de deelnemers toe. Welke zijn bovendien de beste activerings- en recruiteringsactiviteiten ?

De stafmedewerker van het VCVO repliceert dat schaalvergroting niet identiek is aan centralisering. Opnieuw verwijst hij naar het Genkse experiment. Van de 492 cursisten kwamen er slechts een vijftigtal uit de centrumgemeente. Basiseducatie kan in de deelgemeenten en de wijken worden georganiseerd, soms zelfs in moskeeën (bijvoorbeeld de Nederlandse taallessen).

Ook in het arrondissement Dendermonde werkt er een centraal secretariaat, maar het programma-aanbod is heel verschillend naargelang de streek. Jaarlijks gebeurt er ook een programma-wisseling. Er moeten goede, niet te kleine werkingsgebieden worden afgebakend. De uitvoering moet

sterk gedecentraliseerd gebeuren en gericht zijn op de woonplaatsen van de geïnteresseerden.

Inzake de activeringsactiviteiten maakt hij een onderscheid tussen promotie en activeren. De promotie gebeurt door folders, pers- en radioberichten. Het meest efficiënte is echter de doorverwijzing door bijvoorbeeld de diensten voor arbeidsbemiddeling. Deze doorverwijzing levert 34 procent van de cursisten. Via de pers (geschreven pers en radio) werd 5 à 8 procent bereikt en een groter percentage via de televisie. Het werk op een bepaalde manier opbouwen impliceert goede contacten met onder meer de vakbonden en de welzijnssector.

Het activeren veronderstelt een soepele instroom van cursisten. Sedert 1979 wordt dit typewerk in Vlaanderen beoefend en werden er een aantal ervaringen opgedaan. Dit rechtstreeks of via contacten met bijvoorbeeld verenigingen of buurtwerk. Hierbij zijn vele formules mogelijk. Een gewone cursisactiviteit is echter onmogelijk.

Een ander lid informeert naar de opvolging van de talrijke experimenten. Heeft men een zicht op de verhouding van de migranten op het geheel van de populatie van de initiatieven voor basiseducatie ?

Bij de basiseducatie blijkt een bezorgdheid voor het nastreven van decentralisatie ; dit wil zeggen het delegeren van initiatieven naar de lokale instanties. Bestaan er vage criteria, bijvoorbeeld inzake het aantal inwoners van de werkgebieden, die bepalen of een centrum al dan niet succes zal hebben. Dit is van belang voor onder meer de landelijke gebieden waar grote verplaatsingen niet aangewezen zijn.

De stafmedewerker van het VCVO stelt dat het probleem van de migranten zich uitsluitend voordoet daar waar er migrantenconcentraties optreden zoals Antwerpen, Gent, Limburg en Brussel. Op deze plaatsen maken de migranten gebruik van het aanbod. Exacte cijfers kunnen echter niet worden gegeven.

De geschikte grootte van het werkgebied wordt mede bepaald door de juiste indicatoren bij het uittekenen ervan op de kaart. Op basis van ervaringen kunnen deze indicatoren als volgt worden bepaald :

- een gebied van ongeveer 80.000 inwoners ;
- het educatief aanbod moet voldoende gevarieerd zijn om een voldoende aantal personen te bereiken ;
- eventueel kan gedacht worden aan een groter werkingsgebied indien het scholingsniveau in een bepaalde streek hoger ligt.

Met betrekking tot de Centra in de landelijke gebieden verwijst hij naar de Westhoek. Per 1 september 1985 was er, buiten een initiatief in Diksmuide met 10 à 15 cursisten, in deze streek geen aanbod inzake basiseducatie. Nu zijn er 365 cursisten in de Westhoek, dit door de professionele moeilijkheden die een systematische opbouw mogelijk maakten. Het zou niet nuttig zijn om de Westhoek in twee deelgebieden op te splitsen. De discussie hierover is echter nog niet beëindigd.

In het Hageland telde men slechts 1 alfabetiseringsproject, namelijk te Aarschot. Ingevolge een variatie in het aanbod is de vraag te Aarschot nu zo groot geworden dat er 70 cursisten op een wachtlijst werden geplaatst.

Er werd tevens vastgesteld dat een type-aanbod aan grote behoeften beantwoordt.

De Voorzitter van de Commissie wijst erop dat de meeste commissieleden denken in onderwijstermen. Hoe ziet het VCVO de structuur en de organisatie van de basiseducatie : pluralistisch of volgens de nettenverdeling ? Welke rol is er voor de gemeenten weggelegd ?

Een lid dat niet tot de Commissie behoort sluit zich bij deze laatste vraag aan. Zullen de gemeenten een initiatief kunnen nemen ? Alleszins is het aangewezen dat zij bij de voorbereiding minimaal worden betrokken. Het VCVO opteert ervoor om iedere concurrentie te vermijden. Hoe moet dit gebeuren ? Weet men hoeveel migranten met een opleiding van hoger secundair onderwijs de basiseducatieprojecten volgen ? Het VCVO opteert ervoor om bepaalde pakketten uit te besteden. Kan dit de kracht van een Centrum niet in gevaar brengen ? De stafmedewerker van het VCVO wijst erop dat het scholingsniveau van de migranten per regio of per stad fluctueert. In Brussel hebben meer dan 40 procent van de migranten-cursisten een scholingsniveau dat hoger ligt dan dit van het hoge secundair onderwijs. In Gent daarentegen bedraagt dit cijfer minder dan 10 procent. Het aanleren van het Nederlands als tweede taal behoort tot de basiseducatie. Hier is het scholingscriterium niet van toepassing. In 1990 deden zich nieuwe feiten voor. Zo richt de VDAB-beroepsopleiding taalcursussen voor migranten in. Hier stelt zich uiteraard de vraag naar het soort migranten dat men via de basiseducatie wil bereiken.

Het lid vraagt of die stelling houdbaar is. Het feit dat EG-ambtenaren een tweede taal aanleren kan niet als basiseducatie worden beschouwd. Deze stelling, namelijk het aanleren van een tweede taal is basiseducatie, is niet houdbaar.

De stafmedewerker van het VCVO repliceert dat het scholingscriterium niet volstaat. Ook andere criteria, onder meer de kansarmoede, moeten worden ingevuld. Met betrekking tot de structuur en de organisatie van de basiseducatie wordt geopteerd voor een specifieke plaats in het onderwijsbestel, dit zonder enige binding aan de bestaande netten. Het participeren van de gemeenten aan het inrichten van basiseducatie is noodzakelijk. Het VCVO spreekt zich niet uit over details, percentages en specifieke functies. Wel dient gezocht naar een bestuursformule om een permanente samenspraak mogelijk te maken inzake planning en programmatie.

Het VCVO breekt een lans voor het ontwikkelen van een type-aanbod via professioneel personeel dat van het centrum zelf afhangt. Tussen de vijf centra werden dienaangaande gesprekken gevoerd. De formule van het uitbesteed werk is niet slecht indien het tot een bepaald percentage wordt beperkt.

Een ander lid stelt dat men als werkingsveld van de basiseducatie de gemeente vooropstelt. Hoe kan dergelijk systeem binnen Brussel functioneren ? In deze grootstad is basiseducatie noodzakelijk. Toch is het niet verantwoord om de gemeente als het werkgebied te beschouwen. Een specifiek onderzoek van dit probleem is nodig. De Brusselse gemeenten tellen meestal slechts één Vlaamse schepen die niet weegt op het globaal gemeentelijk beleid. Indien bij de Franstalige schepen die voor de basiseducatie verantwoordelijk is niet de wil aanwezig is om vooruit te gaan, dan kan de Vlaamse schepen ook niets realiseren. Welke middelen worden voorzien om hieraan te verhelpen ?

De stafmedewerker van het VCVO beaamt dat het rapport geen afzonderlijke aanbeveling voor de Brusselse situatie voorziet. Wel heeft hij aan het Brusselse project voor basiseducatie meegeholpen. Deze Brusselse situatie kan als volgt worden gesitueerd : er bestaat een alfabetiseringsproject met

een veertigtal cursisten, daarnaast het NCC-project met 200 à 300 cursisten en een project uitgaande van een jobhuis. Dit laatste totaliseert een 300 uren en wordt op basis van het „vijfde decreet" gesubsidieerd. Op jaarbasis worden er in Brussel 8.000 contacturen getotaliseerd. Persoonlijk opteert hij voor een inrichtende macht in Brussel waarbij de rol van de gemeente wordt overgenomen door de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Een lid informeert naar de procedure bij de aanmelding van een geïnteresseerde. Hoe kent men de potentiële mogelijkheden van de cursisten.

De stafmedewerker verwijst hier naar de in Leuven gehanteerde procedure. Bij de aanmelding van een nieuwe cursist volgt er een intakegesprek tussen de cursist en de verantwoordelijke : hierdoor krijgt men een inzicht in zijn motieven. Verder is er een keuzebegeleiding en een oriënteringsprogramma voorzien zodat men kan aansluiten op de individuele situatie van de cursist. De eerste vier weken van de opleiding bestaan uit een intensieve kennismaking met een pedagogische benadering van de nieuwe cursist.

V. ALGEMENE BESPREKING

Een lid informeert wie aan de basis ligt van de voorziene gunstnormen voor Brussel. Het is goed dat deze worden ingebouwd. Werden er dienaangaande contacten gelegd met de Brusselse Vlamingen ? Het is noodzakelijk dat in de toekomst bij alle decreten een Brussels luik wordt voorzien, dit na contacten met de Vlaamse instellingen van Brussel. Deze instellingen moeten deze gunstnormen mee kunnen bepalen.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat hij te rade ging bij zijn collega onder wiens bevoegdheid de Brusselse Aangelegenheden ressorteren. Deze is op verkenning gegaan. Hij had hiervoor contacten op het terrein. Vandaar de voorgestelde gunstnormen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden de gemeenten en de OCMW's door de Vlaamse Gemeenschapscommissie vervangen. Op gemeentelijk vlak staan de Brusselse Vlamingen immers nog niet sterk genoeg.

Hij wijst opnieuw op de kern van het ontwerp van decreet :

1. het betreft de decretale regeling van een nieuw onderkende sociaal-educatieve behoefte, een voorziening die zeer belangrijk is onder meer met betrekking tot de problematiek van de migranten. Na een voluntaristische periode breekt nu een tijdperk van professionalisering aan.

2. Het ontwerp van decreet vormt een beleidsmatig evenwicht tussen twee tegengestelde opvattingen. Enerzijds de opbouw van levensbeschouwelijke initiatieven en anderzijds de pluralistische initiatieven, met hierin de tegenstelling tussen het openbaar en het privé-initiatief. Het bestaande wordt gevaloriseerd terwijl er ook een inbreng is van de overheid.

3. Het ontwerp van decreet is realistisch omdat het van het bestaande vertrekt, maar opent tevens een dynamisch perspectief. Op termijn zullen alle initiatieven met betrekking tot de basiseducatie worden geïntegreerd.

4. Het betreft geen louter subsidiëringsdecreet, maar het biedt waarborgen voor de kwaliteit en brengt tevens ordening in deze materie.

5. Complexe structuren worden niet opgezet : enkel een Ondersteuningscentrum wordt opgericht om de basisinitiatieven te ondersteunen. Deze ordening wordt nagestreefd zonder dat een strikte planning wordt opgelegd. Planning blijkt

immers mogelijk noch wenselijk te zijn. De erkenning wordt enkel verleend indien de Centra aan bepaalde vereisten voldoen.

De indiener van het voorstel van resolutie (Stuk 224 (1988-1989) - Nr. 1) deelt de Commissie mee dat dit voorstel voorbijgestreefd is. Het is dus zonder voorwerp geworden.

De indiener van het voorstel van decreet (Stuk 137 (BZ 1988) - Nr. 1) benadrukt dat zijn fractie het voorliggend ontwerp van decreet steunt. Daarom trekt hij zijn voorstel van decreet in. Indien nodig zal zijn fractie amendementen indienen. Het ontwerp van decreet verbindt de verwachtingen die de sector koestert met een aantal principes. Via de weg van de ontmoeting worden deze principes met elkaar verzoend.

Het ontwerp van decreet bevat een aantal aansporingen en een structuur die voor de toekomst bepalend moeten zijn. De uitgangspunten hierbij zijn :

- de schaalvergroting waardoor de bestaande versnippering wordt opgevangen ;
- de structuur door de oprichting van een nieuwsoortige beheersvorm ;
- de noodzaak tot een echte professionele aanpak ;
- de aansporing tot plannen via het Ondersteuningscentrum. Dit wordt gerealiseerd door de uitbouw van een globale benadering van die problematiek : er zal hierbij ten minste een zuildoorbreekende samenwerking tot stand komen. Parallele circuits, met de daaruit voortvloeiende verzuilde structuren, moeten worden vermeden.

Door de ingebouwde schaalvergroting van de erkenningsdrempel (6.000 deelnemersuren) worden de kleine centra ontmoedigd. Hierdoor wordt samenwerking noodzakelijk teneinde over voldoende pedagogisch comfort te beschikken. Planning, afspraken en afbakening van de werkgebieden zullen nodig zijn.

De nieuwe bestuursvorm is ontstaan ingevolge een samenwerking tussen diverse sectoren, met name in de Centra voor Basiseducatie. Het betreft een samenwerking tussen de basisinitiatieven, de sectoren die met basiseducatie te maken hebben zoals de beroepsopleiding, de volwasseneneducatie en de sociale promotie, en het openbaar initiatief met name de gemeentebesturen en de OCMW's. Zijn fractie nam oorspronkelijk het openbaar initiatief als grondslag voor de volledige structuur.

Het nieuwe samenwerkingsmodel functioneert reeds jarenlang in de Scandinavische landen. De samenwerking wordt gewaarborgd door de inbouw in deze structuur.

Hij hoopt dat deze nieuwe bestuursvorm in de toekomst ook in andere sectoren zal worden aangewend. Zo kunnen er vele tegenstellingen worden weggewerkt.

Ten aanzien van talrijke initiatieven en experimenten wordt er een professionele aanpak gewaarborgd. Deze professionele begeleiding zal echter niet op een schoolse, maar op een soepele wijze gebeuren. De personen die bij die projecten zullen worden betrokken zullen zich moeten bij-scholen en zich voor basiseducatie inzetten. De basiseducatie moet immers een sterker profiel krijgen dan dit nu het geval is.

Het ontwerp van decreet is een tussenweg. Het lid had liever bepaalde klemtonen sterker aanwezig gezien. Via het overleg tussen de partners in de structuren zal een planning

en een spreiding van de centra moeten worden uitgewerkt. Dit impliceert een zuildoorbrekende samenwerking en het vermijden van parallelle circuits. Het voorliggend ontwerp van decreet is origineel : aan de samenwerking moet een kans worden gegeven.

Een ander lid heeft geen enkel probleem met de basiseducatie als dusdanig. Hij stemt ermee in dat men voor basiseducatie een belangrijke inspanning doet en dit op een efficiëntere wijze dan nu. Het voorliggend ontwerp van decreet geeft echter geen voldoening.

Vooreerst is er de zeer vage omschrijving en afbakening van de doelgroep. Hij beaamt de stelling van de SERV waarin wordt gesteld dat basiseducatie prioritair het aanleren van een taal en de rekenkunde omvat. Dit is een logisch en gezond standpunt. Zullen de personen die men wil bereiken al dan niet een diploma bezitten ? Ook de Raad van State trekt dezelfde conclusie, met andere woorden het voorgestelde criterium is niet goed. Hoe kan men controleren wie al of niet een diploma van het lager secundair onderwijs bezit ?

Het lid betreurt eveneens het ontbreken van ieder wetenschappelijk onderzoek betreffende de reële noden. Soms worden er inzake de vaststelling van de doelgroep Amerikaanse normen gebruikt. Bovendien is er ook een categorie minstbegaafden waarvoor de basiseducatie geen enkele oplossing biedt.

Hij betreurt dat een grondig psychologisch onderzoek niet als een toelatingscriterium wordt vooropgezet. Hierdoor zou men de reële mogelijkheden en tekortkomingen van een geïnteresseerde leren kennen. Het lid vreest dat men nu in vele gevallen zinloos te werk zal gaan. Bovendien is het inschakelen van een psychologisch onderzoek geen innovatie. Niemand wordt tot het BLO toegelaten zonder een onderzoek en een attest van een PMS-centrum. Dit geldt ook voor de leercontracten.

Bij veel raden wordt er veel gepraat en treedt een tijdsverlies op. Zij bouwen meestal een log apparaat uit. Het voorzien van een PMS-atteest, een goed ondersteuningscentrum en begeleiding van en controle op het veld maken het geheel operationeel.

De Raad voor de Basiseducatie heeft geen zin. Hij opteert voor een Dienst voor Basiseducatie binnen de administratie van de Vlaamse Gemeenschap.

In het ontwerp van decreet zijn er bovendien te veel verwijzingen naar de Vlaamse Executieve, waardoor het ontwerp van decreet erg mistig lijkt.

De Raad van State heeft een aantal twijfels inzake artikel 9. Het is onduidelijk wie het initiatief tot oprichting van het Ondersteuningscentrum moet nemen.

Volgens persberichten was de Gemeenschapsminister oorspronkelijk zinnest : om 46 centra op te richten : 23 officiële en 23 vrije. Deze verdeling baseerde zich op de verzuiling. Alhoewel die cijfers in het ontwerp van decreet niet worden teruggevonden blijft de verzuiling toch hangen. Hier wordt een kans gemist om de verzuiling te doorbreken. De centra moeten zijns inziens duidelijk pluralistisch zijn : de gemeenten zijn hiervoor het best geplaatst.

Hoeveel centra kunnen er met de huidige middelen worden gesubsidieerd ?

Een mede-indiener van het voorstel van decreet (stuk 142 (BZ 1988) - Nr. 1) vindt het intellectueel oneerlijk om te stellen dat het voorliggend ontwerp van decreet slecht zou

zijn. Het is integendeel een verdienste dat er, na de experimenten en de precaire statuten, nu een ontwerp van decreet wordt ingediend.

Hierin wordt een behoorlijke subsidiëring voorzien. Bovendien wordt er voor de basiseducatie een formule sui generis gezocht. Zowel de OCMW's en de gemeenten als de overheidsadministratie en de privé-sector worden in de verdedigbare formule samengevoegd. Het lid pleit voor een beklemtonen van de rol van de gemeenten en de OCMW's. Hierover kan worden gediscussieerd, maar de formule van een gemengde V.Z.W. is verdedigbaar.

In het volledige ontwerp van decreet vindt men aanzetten tot samenwerking. Dit is positief evenals het feit dat via een overgangsregeling de ervaringen van het veld worden opgevangen.

Niettegenstaande het hier dus om een zeer behoorlijk ontwerp van decreet gaat, formuleert het lid toch een aantal bedenkingen waaronder een fundamentele namelijk de onvoldoende planmatigheid die in het ontwerp van decreet wordt vastgesteld.

De voorziene Raad voor de Basiseducatie heeft geen houvast om al dan niet centra te erkennen op basis van de geografische ligging of de aanwezigheid in de onmiddellijk omgeving van een ander centrum. Hij vreest bij de start een wedren voor het bekomen van erkenningen. Dit kan leiden tot het hanteren van verdeelsleutels en tot politieke compromissen. Daarom breekt hij een lans om eerst een overzicht sui generis van de verzorgingsgebieden op te stellen. Dit valt te verkiezen voor verzorgingsgebieden op basis van bijvoorbeeld de STC's of de atlas van België.

Het ontwerp van decreet bevordert wel het pluralisme maar dit wordt niet expliciet gewaarborgd : levensbeschouwelijke initiatieven blijven immers mogelijk. In de raden van bestuur der centra wordt het pluralisme grotendeels beperkt tot de samenwerking van de twee grote groepen binnen onze samenleving. Dit zal worden weerspiegeld in de zetelverdeling. Indien er vooraf geen spreidingsplan wordt opgesteld, dan zal men een evenwicht zoeken tussen de regio's op basis van ideologische criteria. Binnen de grote steden zal dit leiden tot een opsplitsing in twee of meer initiatieven : sommige zullen christelijk zijn, andere vrijzinnig of travaillistisch, en nog andere uitsluitend op de migrantenpopulatie gericht. Dit alles is, gezien het aanwezige potentieel, mogelijk. Ingevolge artikel 13, § 2 kan één derde van de leden van de Raad voor de Basiseducatie de erkenning van een centrum weigeren of inhouden tot er bepaalde evenwichten worden gevonden. Dit zijn hiaten in een ontwerp van decreet met goede bedoelingen. Daarom moet er voorafgaandelijk een spreidingsplan worden opgesteld alsmede de geplande initiatieven in gebieden die ter zake achterblijven.

Een andere indiener van dit voorstel van decreet (stuk 142 (BZ 1988) - Nr. 1) noemt de uitgangspunten inzake basiseducatie essentieel. Dit omvat het beginsel van de permanente educatie in een open gemeenschapsinitiatief dat gedecentraliseerd is, het recht op onderwijs voor iedereen en de idee van de educatieve planning.

Hij juicht het toe dat een heel pakket aan middelen naar een sector gaat die hiervoor tien jaar heeft gestreden. Dit is een overwinning door de volgehouden inspanning van de personen van het werkveld zelf. Het is dus positief dat er een decretale regeling wordt ontworpen.

Toch merkt hij op dat de bestuursorganen van de Centra voor Basiseducatie te veel de sporen dragen van een compromis tussen de tegengestelde opvattingen. Van een synthese

is hier geen sprake. Ook de planmatige uitbouw wordt in het decreet te weinig geaffirméerd. Dit zal zijns inziens tot concurrentie leiden ; in de Raad voor de Basiseducatie zullen er bovendien politieke beslissingen worden genomen. Verder wordt er aan de gemeenten een te kleine rol in de bestuursorganen toebedeeld.

Hij kant zich echter tegen het merendeel van de ideeën die door een vorige interveniënt werden ontwikkeld. Zo huijvert hij bij de idee om de PMS-centra bij deze sector te betrekken. Enkel bij het pleidooi van dit lid om een grotere rol aan de gemeenten toe te vertrouwen kan hij zich aansluiten. De ideeën van zijn fractie sluiten nauwer aan bij het ontwerp van decreet dan bij hetgeen de PW-fractie voorstelt.

Een ander lid verheugt zich eveneens over het ontwerp van decreet. Vertrekken van de bestaande initiatieven — die worden gehonoreerd — en de nieuwe initiatieven zal een doelgroep worden gezocht.

De nood aan basiseducatie is een gevolg van het falen van het onderwijs. De remedie kan dus niet in de sociaal-culturele sector worden gevonden. De basiseducatie situeert zich nu binnen het onderwijsdepartement. Dit is belangrijk, ook voor andere sectoren van het onderwijs. De scholen zullen zich in de toekomst moeten beraden over de personen die buiten de mazen van het net vallen.

Inzake de afbakening van de doelgroep stemt hij in met het diploma-criterium. Over de migrantensector moet echter nog worden nagedacht.

Met betrekking tot de relatie tussen de basiseducatie en andere educatieve initiatieven inzake volwassenenvorming keurt hij de integratie goed van projecten, gesubsidieerd op basis van het decreet van 27 juni 1985 houdende de subsidieregeling van projecten en organisaties inzake het Nederlandstalige ontwikkelingswerk voor volwassenen en specifieke subsidieregeling voor bijzondere doelgroepen en problemen in het kader van het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormings- en ontwikkelingswerk — het zogenaamde „vijfde decreet". Toch bestaan er nog talloze andere projecten onder meer van de zogenaamde „Fondsen Lenssens" en de kansarmoedeprojecten van Gemeenschapsminister Van den Bossche.

Het ontwerp van decreet verleent ook rechtszekerheid aan het personeel.

Met betrekking tot het ontzuilingsdebat noemt hij de voorliggende teksten richtinggevend. Hier wordt een nieuwe denkpiste ingeslagen ; het is niet zo dat de pluralistische visie noodzakelijk beter is. Hier wordt concreet een nieuwe weg aangewezen. Bovendien, vrije initiatieven zijn niet altijd levensbeschouwelijke initiatieven.

De overheid treedt nu wel regulerend op, maar laat aan de basisinitiatieven voldoende vrijheid. In sommige streken zullen pluralistische initiatieven ontstaan en in andere niet ; sommige initiatieven zullen zich specifiek tot de migranten richten, anderen zullen een geïntegreerd publiek aanspreken.

De aanvangsfase, augustus of september aanstaande, zal belangrijk zijn. Om iedere chaos te vermijden moeten de uitvoeringsbesluiten tijdig worden opgesteld. Heeft men reeds een inzicht in de richting van deze besluiten ?

Een lid herinnert eraan dat het voorstel van resolutie van de heer E. Baldewijns c.s. betreffende de basiseducatie financiële middelen vroeg voor de planning, de ondersteuning en de profilering van de basiseducatie. Het ontwerp van decreet biedt de gelegenheid om aan deze noden tegemoet te komen. Wel wijst dit lid erop dat in de educatieve sector niemand

definitief wordt afgeschreven. Het is hoognodig dat in het onderwijs en in de sociaal-culturele volwassenenvorming aandacht wordt besteed aan de techniek en de methodes die efficiënt blijken te zijn om een aantal mensen terug in te schakelen. Zo werken de experimentele centra voor deeltijds onderwijs inspirerend voor de gehele onderwijssector.

Het probleem bij de laaggeschoolde volwassenen is dat zij zich in onze maatschappij niet nuttig voelen. De basismethode van de centra voor deeltijds onderwijs is het ontwikkelen van het gevoel van eigenwaarde. Tegen een eigen en trager tempo kunnen die personen opnieuw leren. In onze maatschappij worden een aantal mensen te vlug afgeschreven.

De basiseducatie ontwikkelt eveneens een aantal methoden die van belang zijn voor de sociaal-culturele sector onder meer inzake het bereiken van de doelgroep. Om al deze redenen pleit het lid voor het verlenen van maximale kansen aan de basiseducatie.

Meer in het bijzonder heeft dit lid de bekommernis dat de mensen hun recht op leren laten gelden. Hoe kan men de marginalen bereiken zodat zij mondig worden om te stellen dat ze willen leren ? De voorzieningen zullen nu aanwezig zijn zodat alle marginalen moeten worden gemotiveerd om hun recht op onderwijs te laten gelden.

Een ander lid heeft eveneens een positief oordeel over het voorliggend ontwerp van decreet en dit om verschillende redenen.

Het belangrijkste is dat nu een decretale basis wordt gegeven aan het geleverde vrijwilligerswerk dat zijn nut heeft bewezen. De bestaande initiatieven krijgen nu de mogelijkheid om te blijven bestaan en uit te breiden. Zij ontvangen hiervoor de nodige financiële middelen waardoor dit werk zich doelmatig kan ontwikkelen.

Het ontwerp van decreet vertrekt van de bestaande toestand om een nieuw systeem uit te bouwen. Dit impliceert de erkenning van hetgeen in het verleden gebeurde. Toch voorziet het ontwerp in de nodige vrijheid om, daar waar er behoeften bestaan, nieuwe initiatieven te nemen.

Het ontwerp stoelt eveneens op een degelijke planningsidee. Deze planning is indicatief en niet imperatief. Indicatief is deze planning omdat er een aantal kwaliteitseisen worden gesteld en van de reële behoeften wordt vertrokken. Deze laatste kunnen immers evenmin worden gepland. Een imperatieve planning leidt anderzijds tot de creatie van behoeften. Indien er in een regio behoeften worden vastgesteld dan kan men hierop inspelen.

Samen met de gemeenten wordt een nieuwe en originele beheersvorm uitgewerkt. Door deze formule wordt de samenwerking tussen de overheid en de privé-sector gewaarborgd en verplicht. Ook de aanwezigheid van de sociaal-culturele sector, zowel de traditionele als de nieuwe, wordt gewaarborgd. Deze sector heeft immers reeds veel ervaring verworven. De traditionele volwassenenvorming kan anderzijds door de nieuwe methodieken worden bevrucht. De voorziene nationale begeleiding zal beletten dat er bepaalde regio's met behoeften worden vergeten. Het lid oordeelt dat de combinatie tussen vrijheid en indicatieve planning positieve resultaten zal opleveren. Dit zal leiden tot de uitbouw van initiatieven daar waar er behoeften worden vastgesteld.

Van de uitbestedingsmogelijkheid verwacht het lid tenslotte een samenwerking met de VDAB en het onderwijs voor sociale promotie : dit zal de deskundigheid waarborgen.

Een lid beoordeelt het ontwerp van decreet eveneens als positief. Toch resten er nog enkele vragen. Momenteel be-

staan er een 80-tal lokale initiatieven in Vlaanderen. Daarbij komen er nog een 14-tal provinciale initiatieven. Afgerond bestaan er dan in Vlaanderen een 100-tal initiatieven die 600.000 uren per jaar totaliseren. Volgens zijn inlichtingen blijken 25.000 uren per centrum de ideale formule om de initiatieven in stand te houden. Hieruit leidt het lid af dat er 24 à 25 centra in Vlaanderen leefbaar zijn. Indien dit juist blijkt te zijn, is dan een goede geografische en planmatige spreiding van de centra over Vlaanderen mogelijk ? Dit impliceert dat de bestaande 100 initiatieven tot 25 worden gereduceerd.

Een ander lid wijst erop dat de hier voorliggende problematiek reeds in deze commissie werd behandeld onder meer het probleem van de laaggeschoolden, het tweede kansonderwijs dat drempelverlagend werkt en de open universiteit. Ook de beroepsopleiding, die specifiek op het beroepsmilieu is gericht, kwam aan bod.

Buiten het gewoon onderwijs bestaan er dus ruime behoeften inzake vorming en bijscholing. Heeft de Gemeenschapsminister een visie op de globale planning en ontwikkeling van andere sectoren, die zich nu ook in allerlei initiatieven structureren ?

De basiseducatie beoogt het bijbrengen van nieuwe vaardigheden aan laaggeschoolde volwassenen. Dit is wenselijk en nu wordt dit hier gereguleerd. Hij waarschuwt hier voor de gevaren van reguleren, terwijl er evenwel bepaalde normen moeten worden aangehouden. De programma's mogen daarom niet te streng worden gereguleerd. Het gevaar hier toe is niet uitgesloten. Hij pleit ervoor dat de programma's zich aan de reële noden aanpassen. Deze zijn enorm verschillend. Het moet echter mogelijk zijn : het Vlaamse Ondersteuningscentrum mag bepaalde cursussen niet verplichten. Het lid vreest dat deze in een welbepaalde richting zouden kunnen wijzen. Het centrum mag enkel adviezen verlenen ter ondersteuning van de initiatieven.

Met betrekking tot de laatste tijd veel gehoorde vraag „wat is kansarmoede ?" merkt het lid op dat men moet blijven oog hebben voor de reden waarom iemand in de kansarmoede terecht komt. Zo niet vreest hij een ontsporing.

Artikel 2 van het ontwerp van decreet verwijst naar de beperktheid van de financiële middelen. Deze schaarheid valt in de gehele onderwijssector vast te stellen. Men moet voor dit feit aandacht hebben. De Centra moeten een minimale personeelsformatie bezitten maar ze mogen zichzelf niet instandhouden. Hoe zal men dit controleren ? De nodige soepelheid mag er niet toe leiden dat de Centra zich zelf instandhouden onder meer door het opsporen van geïnteresseerden.

De Gemeenschapsminister formuleert in zijn repliek drie algemene bedenkingen. Zelden heeft hij een dergelijke hoogstaande benadering gehoord aangaande een basisprobleem inzake sociaal-economische voorzieningen in onze gemeenschap. Hij erkent de grote bewogenheid van alle fracties in deze problematiek.

Het ontwerp van decreet bevat verschillende facetten die in essentie in het Regeerakkoord werden omschreven. Enkel één fractie stelt zich dissonant op. Deze fractie bepaalt een aantal accenten waarin andere fracties van de meerderheid en de oppositie zich niet terugvinden. In het voorliggende ontwerp van decreet is men van de fundamentele waarden vertrokken.

In de artikelsgewijze bespreking zullen een aantal zaken worden verduidelijkt. De voorliggende tekst is een kaderde-

creet dat uiteraard in de uitvoeringsbesluiten zal worden verduidelijkt. Wel geeft hij toe dat de Raad van State erop aandringt om zoveel mogelijk decretaal vast te leggen. Dit blijkt uit het advies met betrekking tot het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs-II. Maar de uitvoering van het nieuwe decreet moet zich soepel en dynamisch kunnen aanpassen aan de evolutie van de basisbeginselen van het decreet. Voor een parlement levert dit te veel werk op. De decreetgevende en de uitvoerende macht moeten ter zake complementair werken.

Planning behoort niet langer tot een bepaalde maatschappelijke visie. Hier is er echter sprake van een gevoelige, menselijke materie. Een voldoende soepelheid moet worden gewaarborgd mits er tevens een opdracht voor de overheid wordt vooropgesteld. Ook de Scandinavische landen zijn vanuit een meer planmatige benadering geëvolueerd naar een grotere samenwerking tussen openbaar en privé-initiatief.

Niet de overheid zal de behoeften inzake basiseducatie bepalen. De overheid zal enkel kansen bieden, maar het is de sector zelf die het zal moeten realiseren via de brede werkvelden van de sociaal-economische voorzieningen.

De hier uitgewerkte decretale voorzieningen zullen een aantal andere sectoren inspireren. Het betreft hier duidelijk een sui generis problematiek. Wel aanvaardt hij dat de Excutieve in de toekomst een aantal zaken opnieuw zal moeten bekijken. De benadering van die problemen is nu immers nog niet fundamenteel genoeg.

Met betrekking tot de door een lid geformuleerde vragen antwoordt de Gemeenschapsminister dat de door de PVV-fractie ingediende amendementen evenmin een antwoord hierop geven. Zo wordt niet verduidelijkt wat men onder „laaggeschoolden" verstaat. Het ontwerp van decreet daarentegen geeft een duidelijk criterium met name de personen zonder een diploma van lager secundair onderwijs. Niettegenstaande de leerplicht nu tot 18 jaar werd verlengd zal men ook in de toekomst het falen in het onderwijs niet kunnen uitsluiten. Daaruit volgt dat men altijd behoeften inzake basiseducatie zal moeten opvangen. Het zou een illusie zijn om te denken dat deze behoefte zal uitdoven.

Ook is een stuk vaagheid niet ongewenst teneinde in deze materie soepel te kunnen evolueren. Wel is het nodig om tegen eventuele misbruiken te kunnen optreden. Hier heeft men een werkbare formule tot stand gebracht. Het zal in de toekomst misschien nodig blijken om bepaalde evoluties en nieuwe inzichten decretaal te preciseren. De fundamentele aanpak die nu gebeurt zal dan worden gecorrigeerd. Iedere stagnatie moet worden vermeden.

Met betrekking tot de grootte van de doelgroep onderkent hij het bestaan van fantastische cijfers. Alles hangt af van de gebruikte definities. Hoe zal bijvoorbeeld de migrantenpopulatie evolueren ? Komen er nog nieuwe migranten. Welke kwalificaties zullen ze bezitten ? Een eenmalige momentopname zegt weinig. Ook moet er een bijzondere aandacht gaan naar de sociaal-economische achtergrond van de laaggeschoolden.

Inzake de gesuggereerde psycho-technische proeven replieert hij dat er hier met personen wordt gewerkt die anders evolueren dan de jongeren in het gewoon onderwijs. Deze techniek moet dus worden gerelativeerd. Men moet uitgaan van de concrete noden van de concrete mens. Niettegenstaande een categoriale aanpak zal gebeuren moet men ermee rekening houden dat ieder mens eigen problemen heeft.

Hij oordeelt dat dit ontwerp van decreet niet overdrijft inzake het oprichten van raden. Ook wordt er slechts één Ondersteuningscentrum opgericht. Hij verwondert er zich over dat juist de PW-fractie pleit voor een afzonderlijke administratieve dienst. Deze fractie zou eerder moeten pleiten voor minder staat en recht geven aan hetgeen uit de maatschappij komt. Het zal de Executieve zijn die het Ondersteuningscentrum opricht.

De Gemeenschapsminister weet nog niet hoeveel Centra voor Basiseducatie er zullen worden opgericht.

Met betrekking tot de Raad voor de Basiseducatie heeft hij een fundamenteel vertrouwen in hetgeen deze Raad tot stand brengt. Deze Raad bestaat immers uit vertegenwoordigers van de sector. De Gemeenschapsminister betwijfelt dat er een perfecte verdeling van werkingsgebieden kan worden opgesteld. Alle indelingen (atlaskaarten, STC's) vertrekken vanuit bepaalde noden en zijn niet op de voorzieningen van de basiseducatie gericht. Ook de migrantenproblematiek concentreert zich in bepaalde provincies.

Hij verklaart dat er levensbeschouwelijke initiatieven mogelijk blijven. Dit geldt ook voor andere categoriale initiatieven, zoals deze met betrekking tot de migranten. Deze kunnen niet van de overheid uitgaan. Diverse mogelijkheden kunnen dus ontstaan indien ze voldoen aan een aantal kwalitatieve waarborgen. Eventuele levensbeschouwelijke initiatieven zullen ook met de gemeente en het OCMW naar een evenwicht moeten zoeken. Het openbaar en het privé-initiatief zullen steeds moeten samenwerken.

De in artikel 13, § 2 voorziene tweederde meerderheid vormt een voldoende gekwalificeerde meerderheid. De notie „unanimiteit" blijkt in een democratie onwerkbaar te zijn.

Inzake de bestuursorganen van de Centra voor de Basiseducatie repliceert hij dat hij de notie „synthese" boven de term „compromis" verkiest. Dit laatste heeft een te grote politieke betekenis. Het doel was om een synthese te vinden voor het dekken van een sociale behoefte van uitzonderlijk belang.

Met betrekking tot de planmatige uitbouw oordeelt hij dat werkvelden vastleggen een stuk planning inhoudt. Een sluitende uitbouw is echter onmogelijk ; dit is een opdracht voor de betrokkenen zelf.

De Gemeenschapsminister beaamt de door de interveniënt gemaakte verwijzing naar het ontzuilingsdebat. Hij zou betreuren indien dit te politiek gebeurt.

Hij beaamt tevens dat er een speciale voorziening nodig is voor migranten die een diploma van het hoger secundair onderwijs bezitten en toch behoefte hebben aan een zekere voorziening inzake basiseducatie.

Hij onderkent dat er nog een aantal gelijksoortige projecten bestaan en merkt hierbij op dat de zogenaamde „projecten-Lenssens" een probleem opleveren. Ze lopen immers over verschillende jaren. Voor deze initiatieven die op het decreet-basiseducatie een beroep doen zal een overgangsregeling worden uitgewerkt.

Hij benadrukt eveneens het belang van de methodiek die hier wordt ontwikkeld. Ook de centra voor deeltijds onderwijs zijn dienaangaande belangrijk. Het is zeer humaan om aan de laaggeschoolden het gevoel van eigenwaarde terug te geven en een leerproces vanuit hun eigen mogelijkheden te voorzien. Het doel moet zijn dat zij hun recht op onderwijs

laten gelden.

De Gemeenschapsminister stemt in met de door een lid gebruikte definitie van indicatieve planning. Dit wordt met dit ontwerp van decreet beoogd.

Anderzijds relativeert hij de door een lid gemaakte berekening van het aantal leefbare centra. Niet alle initiatieven zullen immers beantwoorden aan de opgelegde criteria. Hij beaamt echter dat er eerder een beperkt aantal centra zullen worden erkend. Hij opteert voor een beperkt aantal kwalitatieve centra.

Met betrekking tot de door een lid gevraagde globale visie op de ontwikkeling in de andere sectoren antwoordt de Gemeenschapsminister dat uit het ontwerp van decreet een bepaalde visie blijkt. Hij deelt de bezorgdheid omtrent de ontwikkeling in andere sectoren. Daarom dringt hij aan op efficiënte gesprekken teneinde de inspanningen te globaliseren. Hij wil echter niet de idee poneren dat alles rond de sector onderwijs moet gebeuren. Maar er moet worden afgesproken wie een bepaald initiatief voor een bepaalde doelgroep neemt. Hij stelt hiertoe een geringere bereidheid bij de andere Ministers vast : zij vrezen dat het onderwijsdepartement alles zal integreren. Dit is nochtans niet zijn bedoeling. De Gemeenschapsminister steunt de benadering van het lid omtrent de kansarmoede : men moet naar deze personen luisteren.

Ook moeten de Centra voor Basiseducatie worden geëvalueerd. Daarom is voorzien in een kwaliteitscontrole.

VI. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Er wordt voorgesteld om in het opschrift de woorden „voor de basiseducatie” te vervangen door de woorden „van de basiseducatie”. Deze taaicorrectie wordt eenparig aangenomen.

Artikelen 1 en 2

Deze artikelen worden zonder opmerkingen telkens met eenparigheid van stemmen aangenomen.

Artikel 3

Een lid merkt op dat zijn suggestie om een psychologisch onderzoek te verrichten niet op de totaliteit van de personen slaat die zich bij de Centra voor Basiseducatie aanmelden. Enkel de groep die ernstige problemen heeft met taal- of rekenvaardigheden zou hiervoor in aanmerking komen. Men moet deze speciale moeilijkheden leren kennen en begrijpen. Ook op de hoorzitting met het VCVO suggereerde een afgevaardigde dit onderzoek. Hij zal echter geen amendement van deze strekking indienen.

Een ander lid stelt dat dit artikel vrij streng werd geformuleerd. Maar is een andere formulering, gezien de beperktheid van de middelen, wel mogelijk ? Indien er geen beperking wordt ingevoerd dan treedt er evenmin een stabiliteit van de globaliteit van de behoeften in. Het is bovendien nodig een beperking in te voeren, zoniet moet er binnen enkele jaren een balans worden opgemaakt. De markt kan zich immers gedeeltelijk verleggen, zeker indien het voorliggend project

een kwalitatief succes zou worden. Dit valt niet af te keuren indien het een verschuiving binnen dezelfde groep betreft.

Toch valt het niet uit te sluiten dat andere personen dan de in artikel 3 vastgelegde doelgroep een bepaalde vorm van basiseducatie nodig hebben niettegenstaande zij beschikken over een hoger getuigschrift. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de migranten. Ook kunnen in de maatschappelijke evolutie een aantal personen in de loop van een latere levensfase nieuwe behoeften krijgen. Hier geldt dan het onderwijsrecht. In de toekomst zal een evaluatie misschien nodig worden.

Een lid dat niet tot de Commissie behoort betreurt dat het voor een migrant met een hoger getuigschrift onmogelijk wordt om Nederlandse lessen te volgen.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat de afgebakende doelgroep de meerderjarigen zijn die niet beschikken over een gehomologeerd getuigschrift van lager secundair onderwijs. Vroeger, in het traditioneel onderwijs, kon men na drie jaar secundair onderwijs dit gehomologeerd getuigschrift verwerven. In de toekomst gebeurt dit na een tweede graad van het secundair onderwijs. De lat wordt vrij hoog gelegd : enkel na vier jaar succesvolle studies kan men dit getuigschrift behalen. Niettegenstaande de verlengde leerplicht tot 18 jaar behaalt momenteel niet iedereen dit getuigschrift. Ook diegenen die na twee jaar voltijds secundair onderwijs te hebben gevolgd — zodat ze aan de leerplicht voldoen — de lessen in de centra voor Middenstandsopleiding of in de centra voor deeltijds onderwijs volgen komen voor de basiseducatie in aanmerking. Er is potentieel een grote doelgroep aanwezig. Bovendien voltooit tweederde van de leerlingen secundaire studies met 1 jaar achterstand. Er zijn ook nog personen die enkel het lager onderwijs voltooien.

Basiseducatie kan echter ook voor andere personen nuttig zijn : de op school verworven kennis kan teloor gaan. Verder komen de migranten zonder gelijkwaardig diploma ook in aanmerking. Er zijn niet veel migranten die een hogere opleiding hebben genoten. Deze groep kan echter op een bijzondere vlotte wijze de noodzakelijke talenkennis verwerven via het onderwijs voor sociale promotie. Het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs — II zal een zeer intens modulair systeem voorzien dat aan hun mogelijkheden is aangepast.

Momenteel lijkt de gebruikte formulering de meest adequate. Indien dit nodig blijkt te zijn zal in de toekomst een nieuwe formulering moeten gebeuren.

Een lid stemt met de huidige formulering in. Voor de hoger geschoolde migranten, meestal politieke vluchtelingen, bestaan er inderdaad betere oplossingen dan deze van de Centra voor Basiseducatie. Maar het lid wijst op de idee van de verplichte taallessen voor migranten, maar toch is zijns inziens het algemeen aanbod te klein. Een coördinatie is noodzakelijk. In hoofdte van de doelgroep is het niet volledig duidelijk waar juist het gewenste wordt ingericht. Het OSP en de VDAB moeten zich beraden tot welke doelgroep ze zich willen richten. De Vlaamse Executieve moet zich buigen over de coördinatie van de taalcursussen voor migranten.

Een ander lid merkt op dat ingevolge de beperktheid van de middelen de groep met de meeste noden voorrang moet hebben. Dit is de grote groep van personen die geen diploma van het lager onderwijs bezitten.

De Gemeenschapsminister repliceert dat een psycho-technisch onderzoek een beperking impliceert. Via de gesprek-

ken die nu worden gevoerd zijn de noden gekend. Bovendien schrikken psycho-technische proeven de mensen af. Enkel via rustige gesprekken kan een voldoende instrumentarium worden opgebouwd om hun noden te leren kennen.

De Vlaamse Executieve is gekant tegen de door het vorige lid gesuggereerde doelgroep. Op termijn zou deze te beperkt zijn. Ingevolge de verlengde leerplicht tot 18 jaar zal bijna iedereen een diploma van het lager onderwijs verwerven. Daarom moet de doelgroep voldoende ruim worden gesteld. Ook in het huidige werkveld wordt van deze doelgroep ver- trokken. Terzelfdertijd geeft men prioriteit aan de hoogste noden.

Artikel 3 wordt vervolgens eenparig aangenomen.

Artikel 4

Door de heer R. Deswaene wordt een amendement ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2) dat ertoe strekt artikel 4 te vervangen door wat volgt :

„1° Onder Centrum voor Basiseducatie wordt in dit decreet verstaan een vereniging zonder winstoogmerk dat educatieve activiteiten en programma's uitsluitend voor laaggeschoolde volwassenen inricht.

2° De algemene vergadering en de raad van bestuur worden voor 1/2 gevormd uit vertegenwoordigers van het sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen, het onderwijs voor sociale promotie en de beroepsopleiding en de lokale initiatieven van de samenlevingsopbouw, rekening houdend met de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen.

3° De gemeente en het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn van de lokaliteit waar het Centrum voor Basiseducatie is gevestigd vormen 1/2 van de vertegenwoordigers van de algemene vergadering en de Raad van Bestuur. Voor de Centra gelegen in het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad treedt de Vlaamse Gemeenschapscommissie in de plaats van de gemeenten. Bij de samenstelling moet worden rekening gehouden met de krachtverhoudingen zoals die in deze gemeente- en OCMW-raden weerspiegeld zijn."

De verantwoording stelt dat op deze wijze de pluriformiteit wordt gewaarborgd aangezien al de instellingen en organisaties die zich bezighouden met basiseducatie op een belangrijke wijze vertegenwoordigd zijn in de algemene vergadering en de raad van bestuur. Er wordt eveneens voorzien in een belangrijke participatie van de betrokken gemeenten en OCMW's.

Door de heer J. Geysels worden vier amendementen ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2). Een amendement in hoofdorde strekt ertoe artikel 4 te vervangen door wat volgt :

„Artikel 4

§ 1. Onder Centrum voor Basiseducatie wordt verstaan een centrum met publiekrechtelijk statuut dat uitsluitend de organisatie van de basiseducatie tot doelstelling heeft.

§ 2. Bij elk Centrum voor Basiseducatie wordt een gemeentelijke of intergemeentelijke projectgroep basiseducatie opgericht met praktijkdeskundigen, vertegenwoordigers van de belangrijke sectoren in de volwasseneneducatie, het onderwijs voor sociale promotie en de beroepsopleiding. De modaliteiten voor de samenstelling en de opdrachten van deze projectgroep worden door de Vlaamse Executieve geregeld.

§ 3. Voor Centra in het arrondissement Brussel-Hoofdstad

treedt de Vlaamse Gemeenschapscommissie in de plaats van de gemeenten".

De verantwoording stelt dat de structurering van de basiseducatie terug gaat op twee cultuurpolitieke beginselen : het beginsel van de permanente educatie en het beginsel van het leerrecht als sociaal grondrecht.

Vanuit deze twee beginselen krijgt de overheid een fundamentele verantwoordelijkheid om deze basiseducatie vorm te geven en te organiseren.

Daartoe wordt de basiseducatie best georganiseerd als een gedecentraliseerd, open gemeenschapsinitiatief. De rol van de gemeenten is hierin primordiaal.

Een amendement in bijkomende orde strekt ertoe de punten 2, 3 en 4 te vervangen door wat volgt :

„2. De Algemene Vergadering en de Raad van Bestuur worden voor de helft gevormd door vertegenwoordigers van de gemeenten en voor de helft door vertegenwoordigers van het Onderwijs voor Sociale Promotie, de beroepsopleiding en vertegenwoordigers van het sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen.

3. Voor centra gelegen in het arrondissement Brussel-Hoofdstad treedt de Vlaamse Gemeenschapscommissie in de plaats van de gemeente".

De verantwoording luidt als volgt. Voor een adequate uitbouw van de lokale Centra voor Basiseducatie is een ruime participatie van de gemeentelijke overheid noodzakelijk en gewenst. Het aandeel van de gemeenten in het bestuur van de Centra voor Basiseducatie, zoals voorzien in het ontwerp, is te gering en benadrukt onvoldoende de essentiële rol van de gemeenten in de organisatie van de Basiseducatie.

Het derde amendement strekt ertoe een nieuw artikel 4bis in te voegen dat luidt als volgt :

„Artikel 4bis

§ 1. Binnen de drie jaar na het in werking treden van dit decreet moet elke gemeente met een centrumfunctie beschikken over een krachtens dit decreet erkend Centrum voor Basiseducatie. De Vlaamse Executieve bepaalt welke gemeenten deze centrumfunctie vervullen.

§ 2. De in § 1 genoemde gemeenten nemen het initiatief tot oprichting van een Centrum voor Basiseducatie en maken hiertoe afspraken met alle gemeenten in hun verzorgingsgebied".

De verantwoording stelt dat het amendement een logisch gevolg is van het eerste amendement en het komt tegemoet aan de noodzakelijke planning in de opbouw en de organisatie van de basiseducatie.

Het vierde amendement strekt ertoe een artikel 4ter in te voegen dat luidt als volgt :

„Artikel 4ter

Binnen elk verzorgingsgebied, zoals bepaald door de Vlaamse Executieve, kan slechts één Centrum voor Basiseducatie erkend worden".

Het amendement heeft als doel te vermijden dat binnen één verzorgingsgebied verschillende (concurrerende) initiatieven tot stand zouden komen, aldus de verantwoording.

Door de heer H. Lauwers wordt eveneens een amendement ingediend (stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2). Dit strekt ertoe aan artikel 4 een punt 5 toe te voegen dat luidt als volgt :

„5. De Vlaamse Executieve legt een spreidingsplan vast, dat de geografische gebieden omschrijft waarbinnen één Centrum voor Basiseducatie zal worden erkend."

De verantwoording stelt dat deze toevoeging een planmatige aanpak van de basiseducatie beoogt teneinde

- blinde vlekken te vermijden ;
- overlappings van werkingsgebieden van meerdere Centra te vermijden ;
- de Raad een instrument aan te reiken voor de erkenning van de Centra.

Een lid informeert naar de reden waarom er met betrekking tot de bestuursorganen geen minimum of maximum aantal leden wordt voorzien. Zullen de gemeenten en de OCMW's een zelfde aantal vertegenwoordigers hebben ? Wat wordt bedoeld met de notie „aanvullende maatregelen" zoals vermeld in artikel 4, punt 4 ? Enkel een nadere bepaling of specificering is aanvaardbaar.

Een ander pleit eveneens voor een verduidelijking van de samenstelling van de bestuursorganen.

Zijn amendement behelst geen verplichting voor de gemeenten om een bepaald initiatief te nemen : een imperatieve planning wordt niet opgelegd. Het amendement wil enkel de vastlegging van een spreidingsplan opleggen zodat de Raad voor de Basiseducatie vooraf weet waar er ongeveer centra kunnen worden ingeplant. Dit is ook belangrijk voor de geïnteresseerden. Kan het werkingsgebied van een Centrum de provinciale grens overschrijden ? Vooraleer een Centrum wordt erkend moet men zicht hebben op hetgeen in de omgeving wordt gepland.

Een lid dat niet tot de Commissie behoort informeert eveneens naar de samenstelling van de bestuursorganen. Welke verhouding zal er zijn tussen de vertegenwoordigers van het sociaal-cultureel vormingswerk, de VDAB en het OSP ? Een aantal culturele centra spelen een belangrijke rol in de basiseducatie. Kunnen zij in de bestuursorganen worden vertegenwoordigd ?

Het ontwerp van decreet mist de kans om open gemeenschapsinitiatieven te organiseren. De basiseducatie is nochtans een grondrecht binnen een beginsel van de basiseducatie zodat een open gedecentraliseerd gemeenschapsinitiatief aangewezen is.

Een lid vraagt hoe de verhouding binnen de in artikel 4, punt 2 voorziene verdeling best wordt georganiseerd.

Inzake de planning stelt hij vast dat het ontwerp van decreet in een evenwichtige indicatieve planning voorziet zodat de bestaande initiatieven zichzelf kunnen organiseren en er een mogelijkheid bestaat dat er nieuwe worden opgericht.

Het amendement van de heer J. Geysels impliceert dat er slechts één initiatief wordt erkend : nieuwe initiatieven worden hierdoor uitgesloten.

De indiener van het amendement herinnert eraan dat het VCVO een bepaald minimum aantal deelnemersuren bepleit. Het is immers niet mogelijk om binnen een bepaald verzorgingsgebied meer dan één Centrum te erkennen.

Het vorige lid repliceert dat dit in de instapdrempel (6.000 deelnemersuren) vervat zit. Vertrekkend vanuit de reële behoeften moeten nieuwe initiatieven mogelijk blijven. Een ander lid verlangt een bepaling van de notie „verzorgingsgebied". Hij wijst erop dat het onmogelijk is om per gebied slechts één initiatief te voorzien. Sommige projecten richten zich immers tot een bepaald doelpubliek zoals de taallessen aan Chileense politieke vluchtelingen. Nog andere Centra denken aan een specifieke aanpak, onder meer naar de ge-

vangen toe. Het lijkt niet aangewezen al die initiatieven onder één noemer te plaatsen.

Men moet dit debat ook loskoppelen van de verzuilings- en ontzuilingsideeën. Hij was evenmin voorstander van de via de pers uitgelekte plannen om 23 officiële en 23 vrije centra tot stand te brengen. Een differentiatie moet mogelijk blijven.

Een lid noemt dit artikel 4 zeer cruciaal. Het bevat twee belangrijke principes : enerzijds de verankering met de lokale gemeenschap en anderzijds de originele beheerformule die bepaalde waarborgen biedt. Het is een open formule waarin iedereen aan bod komt. Twee componenten zijn er immers bij betrokken : alle categorieën van het veldwerk en de afgevaardigden van de lokale leefgemeenschap. Hij wenst dat dit model ook in andere sectoren van het maatschappelijk leven zou worden ingevoerd.

Met betrekking tot de betrokkenheid van de lokale besturen merkt hij op dat de behoeften inzake basiseducatie door het buurtwerk en het opbouwwerk moeten worden opgespoord. Deze behoefte zal zich echter niet in één gemeente situeren zodat het niet de gemeenten zijn die de behoeften kunnen vaststellen. De gemeentelijke vertegenwoordiging moet wel de communicatie met het bestuur van het Centrum vergemakkelijken. De informatie over het initiatief moet ruim worden verspreid zodat ook de behoeftigen in de kleinere gemeenten kunnen worden aangesproken.

Vertrekkend van de Centra voor Basiseducatie moet derhalve de notie voor hulpcentra of filialen worden aanvaard. Een goede begeleiding van die filialen is vereist.

Ook hij is vertrokken van de planningsidee waarbij de gemeenten of de OCMW's de aanzet zouden moeten geven voor initiatieven. Dit blijkt echter moeilijk te realiseren. Het behoefteonderzoek primeert boven iedere geografische omschrijving. Ook zou het fout zijn indien men onvoldoende belang hecht aan het Ondersteuningscentrum. Dit zal bepaalde initiatieven moeten uitlokken.

Met betrekking tot de bestuursformule merkt hij op dat er nergens wordt bepaald dat de bestuursorganen de plaats van de zetel bepalen. Voor de bestaande initiatieven vormt dit geen probleem, voor de nieuwe mogelijk wel. Het lid zou het betreuren indien men om reden van materiële faciliteiten zou terugvallen op een schools systeem voor de basiseducatie. Dit zou opnieuw tot verzuiling kunnen leiden. Een schoollokaal kan wel worden gebruikt op voorwaarde dat het voldoet en losstaat van het bestaande onderwijssysteem.

Een lid betreurt dat levensbeschouwelijke initiatieven in de basiseducatie mogelijk blijven. Ook heeft de erkenning van een Centrum een weerslag op de levensvatbaarheid van de andere Centra. Daarom is het aangewezen dat een voorafgaandelijk spreidingsplan wordt opgesteld.

Een ander lid suggereert dat het amendement van de heer H. Lauwers bij artikel 13 zou worden ingediend : het heeft immers betrekking op de planning en de erkenning van de Centra.

Een lid dat niet tot de Commissie behoort vreest een wedren bij het van start gaan van de erkenningen. De laaggeschoolden zullen hiervan het slachtoffer worden. Welke criteria zal de Raad voor de Basiseducatie bij de erkenningen gebruiken ? Hoe zal er worden voorkomen dat er twee Centra in één gemeente worden opgericht ? Dit dreigt immers onbetaalbaar te worden.

De Gemeenschapsminister wijst op de vier fundamentele bepalingen van artikel 4. Het moet gaan om v.z.w.'s die uitsluitend het organiseren van basiseducatie als doelstelling hebben. De sociaal-culturele organisaties kunnen dus geen

basiseducatie inrichten. Wel moeten zij niet afzijdig blijven : onder bepaalde voorwaarden kunnen zij initiatieven nemen of via het uitbesteed werk bij de projecten worden betrokken.

De in artikel 4, punt 2 bepaalde tweede aanduiding van de leden in de bestuursorganen werd bewust soepel gehouden. De interne verhoudingen werden niet aangeduid omdat men niet overal met dezelfde termen kan invullen. Antwerpen is bijvoorbeeld niet identiek aan de Westhoek, naar een concrete invulling toe heeft men bewust voldoende openheid gelaten. De aanvullende maatregelen duiden hierop.

De lokale verankering is belangrijk : gemeenten, OCMW's en de samenlevingsopbouw op lokaal niveau. Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest treedt de Vlaamse Gemeenschapscommissie in de plaats van de gemeente. Dit is een belangrijke innovatie op verzoek van de belanghebbenden zelf.

De aanvullende maatregelen zijn geen vervangende maatregelen : ze kunnen alleen preciseren. De algemene opmerking van de Raad van State wordt hiermee gevolgd. De Vlaamse Executieve moet ingrijpen indien zich op het terrein bepaalde moeilijkheden voordoen. De Raad van State heeft een concrete formulering bij artikel 9 voorgesteld, formulering die door de Vlaamse Executieve werd gevolgd. Daarom stelt de Gemeenschapsminister voor om, als tekstcorrectie, in artikel 4, punt 4 de woorden „aanvullende maatregelen nemen” te vervangen door de woorden „nadere regels stellen”.

De Commissie aanvaardt deze tekstcorrectie.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat het werkingsgebied met de erkenning wordt bepaald, dit ingevolge artikel 10. Het Ondersteuningscentrum staat in voor de planning van de centra en hun werkgebied.

Hij beaamt dat meerdere initiatieven op eenzelfde territorium een probleem kunnen opleveren. De Raad moet hierover uitspraak doen. De Vlaamse Executieve wordt slechts naderhand met het probleem geconfronteerd namelijk op het ogenblik van de erkenning of bij het intrekken van de erkenning. De Vlaamse Executieve zal zich steunen op een deskundig advies van de Raad dat bij een tweede meerderheid werd uitgebracht.

Deze problemen zullen zich op het terrein voordoen, maar dergelijke situaties kunnen niet decretaal worden geregeld. Hier wordt wel een procedure tot regeling uitgewerkt.

De Centra zullen gedecentraliseerd werken. Hierbij is het mogelijk dat de grenzen van de provincies worden overschreden. De coördinatoren worden niet strikt aan provinciale grenzen verbonden. Zij moeten in het Ondersteuningscentrum grensoverschrijdend werken.

Het minimum en maximum aantal leden van de bestuursorganen zullen in de uitvoeringsbesluiten worden vastgelegd zodat ze gemakkelijk kunnen worden gewijzigd. Dit op basis van de opgedane ervaring.

Het is mogelijk dat culturele centra bij de Centra voor Basiseducatie worden betrokken : dit hangt echter af van gemeente tot gemeente.

Men zal er naar streven om overlappingsen te vermijden. Toch kan men niet bij voorbaat uitsluiten dat er in een bepaalde regio meer dan één initiatief ontstaat. Men stelt het te vlug voor als zou een gemeentelijk initiatief het enige middel zijn om tot een pluralistisch project te komen. Bovendien gaat het hier niet om een culturele materie, maar om een onderwijsmaterie zodat het Cultuurpact niet van toepassing is.

Een formule zoals die bij de centra voor deeltijds onderwijs wordt gebruikt was mogelijk maar werd niet geschikt bevon-

den. De materie wordt onderwijskundig tot stand gebracht, zonder dat het onderwijssysteem wordt overgenomen. Iedereen vindt de voorliggende formule innoverend en een betere operationele formule lijkt niet mogelijk.

Hij beaamt dat het Ondersteuningscentrum de promotie van de initiatieven moet ondersteunen. De Gemeenschapsminister onderstreept het belang van de gemeenten, ook indien zij als hulpcentrum worden ingeschakeld. Wel blijkt een zekere afstand, met de daaruit voortvloeiende anonimiteit, niet onbelangrijk. De gemeenten zullen dus een rol blijven spelen.

Een lid wijst erop dat de verklaring van de Gemeenschapsminister omtrent de draagwijdte van artikel 10 impliceert dat het Ondersteuningscentrum en de Raad een globale visie op iedere regio zullen ontwikkelen.

De Gemeenschapsminister repliceert dat het VCVO, anticiperend op hetgeen zal komen, bezig is met de opstelling van een voorlopige versie. Het vorige lid concludeert dat de Raad voor de Basiseducatie, op grond van de kandidaturen, een visie op de regio's moet ontwikkelen teneinde alle overlappingsen te vermijden en om de leefbaarheid van de Centra, mogelijk te maken, dit vooraleer er tot erkenningen wordt overgegaan.

Een ander lid oordeelt dat men van iedere behoefte moet vertrekken. Deze moeten geen identiek werkingsveld hebben.

Het vorig lid vraagt of een categoriale aanpak moet leiden tot een aparte bestuurlijke organisatie.

Een lid antwoordt dat dit mogelijk is.

Een ander lid oordeelt dat men te veel details in decretale teksten wil regelen. Het geheel moet groeien : daarom moet alleen het principiële in het ontwerp van decreet worden voorzien. Hierdoor kunnen er erkenningen gebeuren en kunnen nieuwe behoeften of niet te voorziene toestanden via de Centra worden aangepakt. De leefbaarheid van de Centra is belangrijk. De amendementen van de heer J. Geysels houdende de invoering van de nieuwe artikelen 4bis en 4tertio zijn tegenstrijdig. Het werkingsgebied is belangrijk, niet de omschrijving. Men werkt naar een bepaalde doelgroep toe : hierdoor ontstaan werkingsgebieden. Dit is zijns inziens een evolutief begrip. Hij hecht daarom meer belang aan het woord „werkingsgebied”. Dit moet echter voldoende groot opgevat zijn. De gemeente is een participant maar het werkingsgebied kan groter of kleiner dan de gemeente zijn. Hij geeft zijn vertrouwen aan de veldwerkers die in het Ondersteuningscentrum en de Raad voor de Basiseducatie zullen zetelen en aan de personeelsleden van de Centra. Zou het niet beter zijn om in artikel 4, punt 2 het woord „localiteit” te vervangen door het woord „werkingsgebied” ?

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat in een der uitvoeringsbesluiten het dossier voor de erkenningsaanvraag zo nauwkeurig mogelijk zal worden omschreven. Zo zal men een behoeftenanalyse moeten maken die de toets aan de realiteit zal moeten ondergaan. Een van de fundamentele redenen om een totale planning af te wijzen is het innoverend feit dat nieuwe initiatieven onmiddellijk worden gesubsidieerd. Bij een planmatig systeem zou men moeilijk een overeenstemming bereiken. Er zal hierbij van de realiteit moeten worden uitgegaan. Men zal ten aanzien van de bestaande initiatieven een soepeler houding aannemen, ook met betrekking tot het personeel, dan dit bij nieuwe initiatieven het geval zal zijn. Dit alles vormt een geruststelling voor het bestaande operationele.

Het is belangrijk dat de gemeenten en het OCMW bij het werkveld worden betrokken. De Gemeenschapsminister stelt

voor om, als tekstcorrectie, in artikel 4, punt 3 het woord „localiteit" door het woord „plaats" te vervangen.

De Commissie aanvaardt deze tekstverbetering.

Een lid dat niet tot de Commissie behoort vraagt waarom er in artikel 4, punt 2 geen melding wordt gemaakt van de lokale initiatieven voor samenlevingsopbouw. Bedoelt men met deze lokale initiatieven (artikel 4, punt 3) de huidige gesubsidieerde initiatieven ? Welke instantie zal een initiatief moeten nemen indien er op bepaalde plaatsen geen aanbod inzake basiseducatie voorhanden is.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit de coördinatoren zijn. Met lokale initiatieven voor samenlevingsopbouw worden de semi-openbare initiatieven bedoeld die via de Vlaamse Gemeenschap kredieten voor samenlevingsopbouw ontvangen zoals RISO en VIBOSO.

Het amendement van de heer H. Lauwers wordt hierop ingetrokken. De indiener acteert het antwoord van de Gemeenschapsminister waarbij deze de klemtoon legt op het werkingsveld en de behoeftenanalyse.

Het amendement van de heer R. Deswaene wordt met 10 stemmen tegen 1 bij 1 onthouding verworpen. Het amendement in hoofddorde van de heer J. Geysels wordt met 11 stemmen tegen 1 en het amendement in bijkomende orde van de heer J. Geysels met 10 stemmen tegen 1 bij 1 onthouding verworpen. De amendementen van de heer J. Geysels houdende de invoeging van een nieuw artikel 4bis en een nieuw artikel 4tertio worden respectievelijk met 9 stemmen bij 2 onthoudingen en met 8 stemmen tegen 1 bij 2 onthoudingen eveneens verworpen.

Het gecorrigeerde artikel 4 wordt met 9 stemmen tegen 1 bij 1 onthouding aangenomen.

Artikel 5

Door de heer R. Deswaene wordt een amendement ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2) dat ertoe strekt in artikel 5 een nieuwe paragraaf toe te voegen die luidt als volgt :

„§ 3. In bijkomende orde omvat Basiseducatie eveneens een voorbereiding op het deelnemen aan het examen voor een getuigschrift van lager onderwijs en lager secundair onderwijs bij de centrale examencommissies".

Eén van de taken van basiseducatie moet zijn het voorbereiden van cursisten op het examen voor het getuigschrift van lager onderwijs en lager secundair onderwijs omdat dit de mogelijkheden vergroot dat cursisten na het behalen van het diploma een arbeidsbetrekking vinden. Gelet op eventuele budgettaire moeilijkheden dienen de paragrafen 1 en 2 bij prioriteit te worden uitgevoerd, aldus de verantwoording.

De Gemeenschapsminister oordeelt dat dit niet nodig is. De tweede functie van de basiseducatie beoogt deze doorstroming, maar bij een aantal personen ligt dit niet in de bedoeling. Basiseducatie vormt een samenhangend geheel van het verwerven van elementaire taal- en rekenvaardigheden, het verruimen van de sociale vaardigheden en de algehele maatschappelijke oriëntatie en integratie. Ook de doorstroming wordt er onder verstaan. Maar een precisering is overbodig.

Een lid oordeelt dat in het ontwerp van decreet de definitie van basiseducatie zeer breed is opgevat. Men moet de basiseducatie zo breed mogelijk houden : het betreft hier geenszins een soort leerplancommissie. Hij pleit er wel voor dat men het begrip taalvaardigheid niet tot het Nederlands zou beperken : ook het aanleren van andere talen moet hierbij

worden betrokken. Ook in de sector van de informatica treedt een nieuwe vorm van analfabetisme op. Is het juist dat het begrip basiseducatie hier breed wordt opgevat ?

De Gemeenschapsminister repliceert dat basiseducatie bestaat uit een samenhangend geheel van educatieve activiteiten. Dit is belangrijk. Van een onderwijs voor sociale promotie — nieuwe stijl is hier geen sprake.

De definitie van basiseducatie moet uiteraard voldoende ruim zijn om zich aan de evolutie te kunnen aanpassen. Basiseducatie heeft echter betrekking op de meest hulpbehoevenden in onze maatschappij. De kennis van het Nederlands staat hier absoluut voorop. Voor andere talen bestaan er andere onderwijsvormen. Wel ligt de inhoud van de basiseducatie niet stricto sensu vast. Inzake het aanleren van vreemde talen en de informatica valt er nu een overaanbod vast te stellen.

Een lid dat niet tot de Commissie behoort noemt de verklaring van de Gemeenschapsminister omtrent artikel 5, § 1, en vooral betreffende het woord „samenhangend" heel belangrijk. Dit impliceert dat nieuwe of bestaande organisaties die zich beperken tot een specifiek gedeelte van de basiseducatie of tot een specifieke doelgroep niet meer voor erkenning in aanmerking komen indien geen samenhangend geheel wordt gebracht.

De Gemeenschapsminister bevestigt deze interpretatie.

Het amendement van de heer R. Deswaene wordt ingetrokken.

De Commissie aanvaardt om, als tekstverbetering, in paragraaf 2 de woorden „in functie van" te vervangen door de woorden „met het oog op" en de woorden „verdere maatschappelijke en arbeidsmarktintegratie" door de woorden „hun verdere integratie in de samenleving en op de arbeidsmarkt".

Het aldus gecorrigeerde artikel 5 wordt eenparig aangenomen.

Artikel 6

Een lid dat niet tot de Commissie behoort informeert naar de draagwijdte van de laatste zin. Wat wordt hiermee bedoeld ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat met „verdere voorwaarden" enkel de precisering wordt bedoeld zoals de minimale duur van de cursussen.

De Commissie aanvaardt de tekstcorrecties waarbij de woorden „in functie van" door de woorden „met het oog op" worden vervangen en het woord „echter" wordt weggelaten. Op de laatste regel wordt het woord „zullen" weggelaten. Het gecorrigeerde artikel 6 wordt eenparig aangenomen.

Artikel 7

Door de heer R. Deswaene wordt een amendement ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2) ertoe strekkend artikel 7 te vervangen door wat volgt :

„Er kunnen beperkte programma-onderdelen verzorgd worden door externe medewerkers of uitbesteed worden aan andere organisaties voor zover het Centrum voor Basiseducatie duidelijk verantwoordelijk blijft voor het gehele educa-

tieve proces binnen het specifiek programma. Het beperkt uitbesteden van een programma of laten verzorgen door externe medewerkers mag slechts gebeuren tot beloop van maximaal 40 % van de deelnemersuren binnen het programma. Het laten verzorgen door externe medewerkers of uitbesteden mag maximaal 20 % van de deelnemersuren bedragen ten opzichte van het totaal aantal deelnemersuren op jaarbasis van een Centrum voor Basiseducatie".

De verantwoording stelt dat er wordt voorzien in de mogelijkheid om een beperkt aantal programma-onderdelen te laten verzorgen door externe medewerkers of het gedeeltelijk uitbesteden ervan. Wel wordt er een dubbele grendel ingebouwd om te voorkomen dat het Centrum voor Basiseducatie een louter doorgeeffunctie van programma-onderdelen zou worden. De eerste grendel voorziet dat men voor een specifiek programma slechts 40 % van de deelnemersuren van dit programma kan uitbesteden of laten verzorgen door externe medewerkers. De tweede grendel is de plafonnering van deze uitbesteding tot 20 % van het totaal aantal deelnemersuren op jaarbasis.

Door de heer J. Geysels worden twee amendementen ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2). Het amendement in hoofddeel strekt ertoe de woorden „of uitbesteed worden aan andere organisaties. De Vlaamse Executieve bepaalt nader de modaliteiten van uitbesteding" te vervangen door de woorden „waarvan de inschakeling wordt gelimiteerd tot 10 % van het totaal aantal gerealiseerde uren".

Het amendement in bijkomende orde strekt ertoe dezelfde woorden te vervangen door de woorden „waarvan de inschakeling wordt gelimiteerd tot 20 % van het totaal aantal gerealiseerde uren". De verantwoording van deze amendementen luidt als volgt : een Centrum voor Basiseducatie heeft er alle belang bij zich zoveel mogelijk te profileren met een eigen (aanbod van) professionele medewerkers met gevarieerde deskundigheden. Het inschakelen van externe medewerkers kan alleen om duidelijk inhoudelijke redenen.

Door de heer H. Lauwers wordt eveneens een amendement ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2) ertoe strekkend de woorden „of uitbesteed worden aan andere organisaties. De Vlaamse Executieve bepaalt nader de modaliteiten van uitbesteding" te vervangen door de woorden „waarvan de inschakeling wordt gelimiteerd tot 20 % van het in het betreffende centrum totaal aantal gerealiseerde uren".

De inschakeling van externe medewerkers berust op hun persoonlijke deskundigheid. De samenwerking met organisaties werkt een (eventueel dubbele) subsidiëring van initiatieven met andere decretale basis in de hand.

Alleszins moet de externe medewerking beperkt worden tot 1/5 van het globale werkingspakket, aldus de verantwoording.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat iedere vorm van dubbele subsidiëring onmogelijk is. Hij oordeelt dat de in de amendementen beoogde organisaties mee het draagvlak van de Centra moeten vormen : hierbij denkt hij onder meer aan „Alfabetisering Vlaanderen". Dit is zeer belangrijk. Hij verklaart zich wel voorstander van grotere leefbare centra wat meer interne deskundigen impliceert. Toch kan soms de nood blijven bestaan voor de inbreng van andere organisaties.

De inhoud van het amendement van de heer R. Deswaene noemt hij zeer belangrijk. Hij zal hiermee rekening houden bij het opstellen van de uitvoeringsbesluiten. Hij pleit er wel voor om deze bepalingen niet decretaal vast te leggen.

Een lid noemt de professionalisering van zeer groot belang. Dit impliceert echter dat het uitbesteed werk wordt beperkt. Hij noemt het zeer belangrijk dat de Gemeenschapsminister dit via de uitvoeringsbesluiten zal regelen.

De Commissie aanvaardt de taaicorrectie waardoor de woorden „modaliteiten van" worden vervangen door de woorden „regels inzake".

De amendementen van de heren H. Lauwers en J. Geysels worden ingetrokken waarna het amendement van de heer R. Deswaene met 10 stemmen tegen 1 wordt verworpen.

Het gecorrigeerde artikel 7 wordt eenparig aangenomen.

Artikel 8

Een lid informeert of met „40 weken" volle weken worden bedoeld. Zullen ze tot in de vakantieperiode uitlopen ?

Hoe zullen de 6.000 deelnemersuren per jaar in de praktijk worden verdeeld ?

Een lid dat niet tot de Commissie behoort vraagt waarom er sprake is van 40 weken en niet van 38 weken zoals in het onderwijs.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat men een zeker parallellisme met het onderwijs beoogt met dien verstande dat er wel spreidingsmogelijkheden bestaan. Men denkt er aan om in het uitvoeringsbesluit voor het pakket lees- en taalvaardigheden minimaal 40 uur te voorzien. Dit zijn echter de modaliteiten. Men wil niet afhaken van de algemene beschikkingen maar men houdt wel rekening met een eventuele andere spreiding. Toch heeft ook het personeel van de Centra recht op verlof.

De Commissie aanvaardt om, als tekstverbetering, drie maal de woorden „zal ... moeten" te vervangen door het woord „moet". De woorden „om erkend te blijven" worden tussen „komma's" geplaatst. De woorden „eerste erkende" worden als „eerst erkende" gelezen en het woord „tenminste" als „ten minste".

Het aldus gecorrigeerde artikel 8 wordt vervolgens eenparig aangenomen.

Artikel 9

Door de heer J. Geysels worden twee amendementen ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2).

Het amendement in hoofddorde strekt ertoe artikel 9 te vervangen door wat volgt : „Door de Vlaamse Executieve wordt een Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie als publiekrechtelijk initiatief opgericht".

Dit amendement is een logisch gevolg van het amendement op artikel 4.

Het amendement in bijkomende orde strekt ertoe de laatste zin van artikel 9 te vervangen door wat volgt : „de Raad van Bestuur wordt samengesteld volgens de proportionele verdeling zoals bepaald in het vorige lid".

De indiener stelt dat de problematiek van de pluralistische initiatieven nog meer wordt beklemtoond door de samenstelling van de algemene vergadering van het Ondersteuningscentrum. Dit wordt hier concreet bepaald. Uiteraard zal ook de verzuiling hier optreden. Ook de Hoge Raad voor de Volksontwikkeling bijvoorbeeld is een verzuild instituut.

Voor de samenstelling speelt het systeem van de politieke rekenkunde.

Wat wordt bedoeld met welzijnssector ? Zal de samenstelling van de raad van bestuur een afspiegeling zijn van de samenstelling van de algemene vergadering ? In het voorontwerp van decreet werd de samenstelling van de raad van bestuur uitdrukkelijk bepaald. Waarom is dit nu niet meer zo ?

Een lid vraagt of het juist is dat de eerste zin van artikel 9 geen loutere verplichting is : de Executieve hoeft dit niet te doen. Moet in de laatste zin het woord „kan" niet door het woord „moet" worden vervangen ?

De Gemeenschapsminister stelt dat het hier gebruikte woord „één" correct is. Hij verduidelijkt dat artikel 9 geen betrekking heeft op de Centra maar op het ene Vlaamse Ondersteuningscentrum. Men moet duidelijk kunnen bepalen hoe men dit ziet. Bij de Centra daarentegen zijn er veel variëteiten mogelijk. De sector van de migranten (VOCOM) en de samenlevingsopbouw (VIBOSO) zullen elk 1 vertegenwoordiger aanduiden voor de welzijnssector terwijl de SERV 4 afgevaardigden zal hebben. In totaal betreft dit dus 6 personen.

De raad van bestuur is beperkter dan de algemene vergadering. De laatste zin van artikel 9 werd uit het advies van de Raad van State overgenomen. Het is ondenkbaar dat, gezien het wezenlijke ervan, het Ondersteuningscentrum niet zou worden opgericht.

Op de vraag of de raad van bestuur op dezelfde proportionele wijze als de algemene vergadering zal worden samengesteld wil de Gemeenschapsminister zich hier niet over uitspreken. Hij hoopt dat de algemene vergadering hierover een consensus zal bereiken, zoniet zal de Executieve nadere regels moeten bepalen.

Een lid dat niet tot de Commissie behoort stelt dat het VOCOM niet tot de strikte samenlevingsopbouw behoort. Het is een overlegopbouwwerk voor migranten. Is het daarom niet beter om te spreken van initiatieven van de samenlevingsopbouw, dit naar analogie met artikel 4, punt 3 ?

Het is een kwestie van representativiteit op het vlak van de Vlaamse Gemeenschap.

De vorige interveniënt vraagt of de vertegenwoordigers van de Hoge Raad voor de Volksontwikkeling in deze Hoge Raad moeten zetelen of kunnen het ook gemandateerden zijn ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat beide opties mogelijk zijn.

Het amendement in bijkomende orde van de heer J. Geyssels wordt ingetrokken ; zijn amendement in hoofdorde wordt eenparig verworpen.

Het ongewijzigde artikel 9 wordt eenparig aangenomen.

Artikel 10

Door de heer R. Deswaene wordt een amendement ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2) ertoe strekkend artikel 10 te vervangen door wat volgt :

„Het Vlaamse Ondersteuningscentrum adviseert de Vlaamse Executieve over de gewenste ontwikkelingen in de sector, brengt advies uit over de erkenningsaanvragen van de Centra voor Basiseducatie, over de intrekking van hun erkenning, en adviseert de Vlaamse Executieve tevens een

voorkomingsbeleid. Het Vlaamse Ondersteuningscentrum kan op eigen initiatief adviezen formuleren aan de Vlaamse Executieve over alle aspecten van de Basiseducatie."

Dit amendement kan niet los worden gezien van het amendement op artikel 11. De beide amendementen voorzien in een nieuwe structuur. Het Vlaamse Ondersteuningscentrum krijgt een adviesfunctie met betrekking tot de erkenningsaanvragen en de intrekking van erkenningen en adviseert een voorkomingsbeleid. Daarnaast (zie amendement op artikel 11) wordt een nieuwe dienst opgericht binnen de administratie voor onderwijs, namelijk de Dienst voor de Basiseducatie, aldus de verantwoording.

Een lid vraagt of het mogelijk is om bestaande structuren, zoals het Overlegcentrum voor Volwasseneneducatie in Limburg, in het Ondersteuningscentrum te incorporeren.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat niet de structuur maar wel de werking kan worden geïncorporeerd. Hij vraagt de verwerping van het amendement omdat dit het Ondersteuningscentrum tot een louter adviesorgaan ver-smalt. Op vraag van een lid stemt hij ermee in om het jaarlijkse evaluatierapport aan de leden van de Vlaamse Raad over te maken.

De Commissie aanvaardt om, als tekstverbetering, het woord „personeelskader" door het woord „personeelsformatie" te vervangen en het woord „globaal" door het woord „totaal". In paragraaf 2 worden de woorden „volledig en" weggelaten.

Het amendement van de heer R. Deswaene wordt eenparig verworpen waarna het gecorrigeerde artikel 10 met 10 stemmen bij 1 onthouding wordt aangenomen.

Artikel 11

Door de heer R. Deswaene wordt een amendement ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2) ertoe strekkend artikel 11 te vervangen door wat volgt :

„Er wordt binnen de administratie voor Onderwijs een Dienst voor de Basiseducatie opgericht. De Dienst voor de Basiseducatie heeft als opdracht de ontwikkeling van geschikte leermiddelen voor de basiseducatie, het uitwerken van de verplichte bijscholing en navorming van het personeel, het toezicht op de planning van de centra en op de kwaliteit van het aanbod. Via de coördinatoren, die deel uitmaken van het personeelskader van de Dienst voor de Basiseducatie begeleidt de Dienst eveneens de ontwikkeling van initiatieven met het oog op een zo volledig en efficiënt mogelijk bereiken van de laaggeschoolde volwassenen. De Dienst voor de Basiseducatie brengt ter zake verslag uit bij het Vlaamse Ondersteuningscentrum, meer bepaald wat betreft de spreiding van de Centra voor Basiseducatie en hun werkgebied. Jaarlijks wordt een globaal evaluatierapport over de werking van de Centra opgemaakt."

Samen met het amendement op artikel 10 voorziet men hier in een duidelijke „terreinafbakening". Het ontwikkelen van geschikte leermiddelen voor de basiseducatie, het uitwerken van de bijscholing en navorming van het personeel, toezicht op de planning en op de kwaliteit wordt toevertrouwd aan een nieuw op te richten dienst binnen de administratie waarbij het personeelskader wordt opgevuld door specialisten ter zake. Op deze wijze komt men tot een duidelijker en betere beleidsplanning aangezien de relatie tussen de bevoegde Gemeenschapsminister en de Dienst voor de Basiseducatie duidelijker is omschreven. Daarnaast wordt wel reke-

ning gehouden met de organisatie in de betrokken sector aangezien zij zijn vertegenwoordigd in het Vlaamse Ondersteuningscentrum met hun gekende adviesfunctie, aldus de verantwoording.

De Gemeenschapsminister vraagt de verwerping van dit amendement omdat dit tot een te grote bureaucratisering zou leiden.

Een lid wijst erop dat de Raad voor de Basiseducatie een adviesorgaan is ten overstaan van de Executieve. De Raad kan op eigen initiatief advies uitbrengen. Betekent artikel 13, § 2 dat de Vlaamse Executieve geen Centra kan erkennen indien er door de Raad geen met een tweederde meerderheid uitgebracht positief advies wordt verleend ?

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat de Vlaamse Executieve de volheid van bevoegdheid bezit. Uit het advies van de Raad van State blijkt echter dat dit bij de intrekking van de erkenning niet het geval is.

Het amendement van de heer R. Deswaene wordt met 11 stemmen tegen 1 verworpen waarna het ongewijzigde artikel 11 met 11 stemmen tegen 1 wordt aangenomen.

Artikel 12

Door de heer R. Deswaene wordt een amendement ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2) dat ertoe strekt artikel 12 weg te laten.

De verantwoording stelt dat, gelet op de amendementen op de artikelen 10 en 11, dit artikel in geval van goedkeuring van voormelde amendementen zonder voorwerp wordt.

Gezien deze amendementen werden verworpen wordt dit amendement ingetrokken.

Een lid dat niet tot deze Commissie behoort wil vernemen hoe de Gemeenschapsminister waarborgt dat de leden van de Raad de aangeduide deskundigheid bezitten.

Kunnen de leden van de raad van bestuur van de Centra of van het Ondersteuningscentrum ook zetelen in de Raad voor de Basiseducatie ? Indien hierop positief wordt geantwoord, vreest de Gemeenschapsminister dan geen belangenvermenging ?

De Gemeenschapsminister verklaart dat de uitvoeringsbesluiten ervoor zullen zorgen dat er geen belangenvermenging mogelijk is.

Door de heer J. Geysels wordt er hierop een amendement ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2) dat luidt als volgt :

In artikel 12 een nieuw lid toevoegen waarvan de tekst luidt als volgt :

„leden van de Algemene Vergadering of van de Raad van Bestuur van een centrum voor basiseducatie of van het ondersteuningscentrum kunnen geen lid zijn van de Raad voor de Basiseducatie”.

Het amendement heeft als doel mogelijke belangenvermenging tussen de adviesverlener en betrokken centra te vermijden, aldus de indiener.

Een lid informeert naar de bevruchtende relatie tussen de basiseducatie en het totale onderwijsbestel. Zal er een duidelijke verbinding bestaan tussen de Raad voor de Basiseducatie en de op te richten Vlaamse Onderwijsraad ? Zal de Raad voor de Basiseducatie in de Raad voor Volwassenenonder-

wijs vertegenwoordigd zijn die een onderdeel van de Vlaamse Onderwijsraad vormt ?

Een ander lid betreurt het ontbreken van enige onverenigbaarheid.

Hij dringt erop aan dat er een onverenigbaarheid met politieke mandaten zou worden ingevoerd.

Een lid wijst erop dat de duurtijd van de mandaten niet wordt bepaald. Uiteraard kan dit in de uitvoeringsbesluiten gebeuren maar een dergelijke bepaling wordt meestal decretaal geregeld.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de aanduiding van deskundigen door de Gemeenschapsministers tot de politieke verantwoordelijkheid van iedere Minister behoort. Hij twijfelt er niet aan dat dit wel degelijk het geval zal zijn. Hij bevestigt dat de uitvoeringsbesluiten iedere belangenvermenging zullen uitsluiten. Ook zal er worden bepaald wat er wel mogelijk is.

Hij beaamt het belang van de relatie tussen de Raad voor de Basiseducatie en de Vlaamse Onderwijsraad. De uitvoeringsbesluiten zullen voorzien dat er in de Raad voor Volwassenenonderwijs een vertegenwoordiger van de Raad voor de Basiseducatie zal zetelen. Dit zonder dat er afbreuk wordt gedaan aan de eigenheid van de Raad voor de Basiseducatie. De uitvoeringsbesluiten zullen verder de onverenigbaarheid met een politiek mandaat invoeren. Ook de duur van het mandaat zal erin worden vastgelegd.

Hierop wordt het amendement van de heer J. Geysels ingetrokken.

Een ander lid vraagt of de Executieve ook niet de criteria voor de aanduiding van de leden van de Raad moet vastleggen.

Een lid wijst erop dat er nergens wordt bepaald wie de Raad voor de Basiseducatie opricht. Is dit de Executieve ? Een betere formulering van artikel 12 is wenselijk.

De Gemeenschapsminister bevestigt dat de Executieve de Raad opricht. Hij verwondert er zich over dat de Raad van State dit hiaat niet heeft opgemerkt.

Verschillende leden suggereren om al die opmerkingen decretaal te regelen.

Hierop wordt door de Executieve een amendement ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 3) dat ertoe strekt artikel 12 te vervangen door wat volgt :

„Artikel 12

De Raad voor Basiseducatie wordt opgericht door de Vlaamse Executieve en samengesteld uit 21 leden. De Gemeenschapsministers bevoegd voor Tewerkstelling, Cultuur en Welzijn wijzen elk 5 leden aan. De Gemeenschapsminister van Onderwijs 6 leden, waaronder de voorzitter. Het lidmaatschap van de Raad voor Basiseducatie is niet verenigbaar met een politiek mandaat, noch met een mandaat in de algemene vergadering en de raad van bestuur van het Vlaams Ondersteuningscentrum of van een Centrum voor Basiseducatie. Het mandaat van de leden van de Raad voor Basiseducatie duurt 4 jaar. De Vlaamse Executieve regelt de werking van de Raad. De werkingsmiddelen worden ingeschreven op de begroting van Onderwijs."

Dit amendement en diens gevolg het geamendeerde artikel 12 wordt door de Commissie met 12 stemmen bij 1 onthouding aangenomen.

Artikel 13

Door de heer R. Deswaene worden twee amendementen ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2). Het eerste strekt ertoe in artikel 13, § 2 de woorden „van de Raad voor Basiseducatie" te vervangen door de woorden „van het Vlaamse Ondersteuningscentrum". Het tweede wil in artikel 13, § 5 de woorden „de Raad voor Basiseducatie" vervangen door de woorden „het Vlaamse Ondersteuningscentrum".

Dit gelet op de ingediende amendementen op de artikelen 10 en 11.

Daar deze verworpen zijn worden beide amendementen ingetrokken.

Een lid dat niet tot deze Commissie behoort informeert naar de reden van het verschil in draagkracht tussen de paragrafen 2 en 5. Moet er in paragraaf 3 geen sprake zijn van „moet worden ingetrokken" in plaats van „kan worden ingetrokken" ?

De Gemeenschapsminister verklaart dat deze woorden betrekking hebben op paragraaf 3, punt 1, dat verwijst naar de minimale erkenningsnormen conform artikel 8. Het betreft hier een automatisme. In paragraaf 5 wordt er een andere procedure voorzien : het betreft hier de discussie over de inhoud van de activiteiten. Paragraaf 1 heeft betrekking op de erkenning en op de opheffing van de erkenning door de Executieve. Het bepaalt de algemene principes. Paragraaf 2 voorziet een met een tweederde meerderheid uitgebracht advies van de Raad met betrekking tot de erkenning. De andere paragrafen hebben betrekking op de niet-erkenning en de intrekking van de erkenning. In paragraaf 3 wordt een onderscheid gemaakt tussen de erkenningsnormen (automatisme) en de inhoud van de activiteiten. Hiervoor wordt een andere procedure voorzien (advies van de Raad dat met een tweederde meerderheid wordt uitgebracht).

Het lid dat niet tot de Commissie behoort leidt hieruit af dat artikel 13, § 3 aan de Raad voor de Basiseducatie een zekere interpretatiemogelijkheid verleent.

Dit artikel wordt met 12 stemmen bij 1 onthouding aangenomen.

Artikel 14

Door de heer R. Deswaene wordt een amendement ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2) dat ertoe strekt in fine van artikel 14 de volgende bepalingen toe te voegen.

„Voor de aanwerving van de in het eerste lid bedoelde personeelsleden dienen Centra prioriteit te geven aan, in eerste orde, boventallige leerkrachten, en in tweede orde aan tijdelijke leerkrachten met een anciënniteit van 240 dagen, wonende in het werkingsgebied van het Centrum. De Administratie van Onderwijs stelt een lijst op van de leerkrachten die hiervoor in aanmerking komen."

In de eerste plaats is het aangewezen dat de medewerkers van een Centrum voor Basiseducatie over onderwijservaring beschikken. Het ligt dan ook voor de hand dat men prioriteit geeft aan leerkrachten. In de tweede plaats is het ook een element van herwaardering aangezien talrijke leerkrachten met tewerkstellingsproblemen kampen. Door hen prioriteit te geven bij aanwerving geeft men een signaal dat men hun problemen ernstig neemt. Tenslotte zullen hierdoor de extra-kosten voor Basiseducatie worden beperkt aangezien de reëflecteerbare leerkrachten nu reeds ten koste vallen van de Vlaamse Gemeenschap, aldus de verantwoording.

Een lid oordeelt dat artikel 14 naar de financiering zeer belangrijk is onder meer voor de professionalisering binnen deze sector. De financiering naar de bestaande initiatieven is duidelijk. Hoe worden de nieuwe initiatieven gefinancierd ? Door prefinanciering ?

Een ander lid is verheugd over de voorziene 100 procent subsidiëring. Toch worden er een aantal nadelen vanuit de sector voor het sociaal-cultureel werk voor volwassenenvorming overgeheveld. Presteren de bestaande initiatieven voldoende deelnemersuren ? Zo ja, wordt dit in rekening gebracht ? Een prefinanciering van de nieuwe initiatieven is enkel voor de banksector voordelig. Hoe denkt de Gemeenschapsminister deze problemen op te lossen ? Wie zal een gebeurlijke prefinanciering betalen ? Indien blijkt dat er een Centrum onvoldoende uren totaliseert wie zal dan de reeds gedane uitgaven, onder meer de personeelsuitgaven, betalen ?

De Gemeenschapsminister repliceert dat hij veel aandacht heeft voor de reffectatie van de boventallige leerkrachten. Maar deze personeelsleden kunnen niet automatisch in de sector van de basiseducatie worden ingeplant, zelfs niet mits de nodige bijscholing. De eigen capaciteit, en vooral hun ervaring, is zeer belangrijk. Daarom moeten de actieve mensen uit de sector zelf worden aangetrokken. Vanuit een begrotingsstandpunt is dit amendement aantrekkelijk maar inhoudelijk, uit de aard van het werk, is het onverdedigbaar. Hij beaamt dat er onderwijssensen op het terrein van de basiseducatie kunnen actief zijn maar van enig automatisme kan geen sprake zijn. Ook de onderwijswereld stelt zelf dat de didactische aanpak van de basiseducatie volledig verschillend is. Hij vraagt daarom de verwerping van dit amendement.

De voorziene financiering is bijzonder innoverend en dit zowel naar het personeel als naar de werking toe. Voor de rest van 1990 wordt in de onderwijsbegroting 68 miljoen frank voorzien. Uiteraard zal dit cijfer voor het begrotingsjaar 1991 veel hoger liggen. Gezien artikel 2 rekening houdt met de beschikbare begrotingskredieten hoopt de Gemeenschapsminister op een interne sanering van het aanbod. Een aantal initiatieven zullen immers moeten fuseren omdat zij, afzonderlijk, geen 6.000 deelnemersuren halen. Dit zal automatisch tot een hergroepering leiden. Naar de VCVO-experimenten toe heeft men ook een regeling uitgewerkt : het aantal uren gerealiseerd in 1988-1989 zal als basis van de financiering worden genomen. Dit bedrag wordt doorgetrokken voor 1990 en 1991. De nieuwe initiatieven die zullen ontstaan kunnen ook het resultaat van een hergroepering zijn.

Binnen de Executieve waren er stemmen om de 100 procent financiering te verminderen. De Gemeenschapsminister ging hier niet op in. Enkel indien men op het terrein onverstandig zou optreden bestaat er gevaar voor het doorvoeren van rationaliseringsmaatregelen.

Bij de erkenningsaanvraag zullen de initiatieven een plan moeten voorleggen. Er zal met voorschotten worden gewerkt. Na 6 maanden wordt het geheel geëvalueerd. Indien de normen niet worden gehaald moet men hieruit de gevolgen trekken. De hier uitgewerkte regeling is dus beter dan deze voor de sociaal-culturele sector.

Het vorige lid noemt deze regeling een belangrijke innovatie. Van enige prefinanciering is geen sprake.

Een ander lid vraagt of er hier sprake is van terugvorderbare voorschotten.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat de Centra

voor 1 jaar worden erkend. De voorschotten worden per trimester uitbetaald. Na twee trimesters wordt er geëvalueerd. Indien de normen niet worden gehaald dan wordt er ingegrepen. De voorschotten zijn echter niet terugvorderbaar. Via een eventuele planning blijft het in dit geval mogelijk om het waardevolle te behouden onder meer door een aansluiting bij een bestaand initiatief waardoor een breder geheel ontstaat. Dit is een sanering op het terrein zelf.

Ook bij voorlopige erkenning zijn de voorschotten niet terugvorderbaar. Alle projecten, opgericht op basis van het vijfde decreet, worden tot 31 december 1990 gesubsidieerd. Zij kunnen zich eventueel binnen het nieuwe raamwerk inschakelen.

Een lid vraagt of het personeel van een Centrum dat ophoudt te bestaan op een re-affectatielijst terechtkomt.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat in dit geval het advies zal worden gegeven om het project in een breder geheel in te schakelen.

Vervolgens wordt het amendement van de heer R. Deswaene met 11 stemmen tegen 1 verworpen.

De Commissie aanvaardt om als tekstcorrectie het woord „financieringsenveloppe” door het woord „budget” te vervangen.

Het aldus gecorrigeerde artikel 14 wordt eenparig aangenomen.

Artikel 15

Een lid vraagt of de woorden „betrokken buiten de organisatie” betrekking hebben op het uitbesteed werk.

De Gemeenschapsminister bevestigt dit.

Een ander lid informeert of de Gemeenschapsminister een idee heeft over het aantal betrokkenen bij de basiseducatie, zowel professionelen als semi-professionelen en vrijwilligers, die niet over het vereiste diploma beschikken. Kan ook de nuttige ervaring niet worden gevaloriseerd? Anderzijds is het terecht dat, rekening houdend met de nagestreefde professionalisering, een bepaald opleidingsniveau wordt voorzien. Betreft het hier een theoretisch of een reëel probleem?

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat het nu reeds ingeschakelde DAC-personeel praktisch volledig het voorziene opleidingsniveau heeft. Hiervan kan niet worden afgestapt, wel bestaat de mogelijkheid om de nuttige ervaring te valoriseren. Op het eerste gezicht stelt er zich geen probleem voor wat het educatief personeel betreft. Mogelijks zijn er enkele problemen bij het in dienst zijnde administratief personeel.

Wel zullen ook in de toekomst de vrijwilligers niet worden vergoed. Toch blijft de mogelijkheid bestaan dat de Centra zelf, via hun budget van 250 frank per deelnemeruur, aan de vrijwilligers een vergoeding betalen. Zij moeten hiervoor dus hun eigen kredieten aanwenden.

Een lid dat niet tot deze Commissie behoort vraagt of het huidige personeel, dat via een normaal bediendencontract is tewerkgesteld, bij de overgang van de ene naar een andere VZW hun anciënniteit meeneemt.

De Gemeenschapsminister oordeelt dat dit niet onlogisch zou zijn. De gebruikelijke regeling zal van toepassing zijn.

Een ander lid vraagt om dit probleem grondig te onder-

zoeken. Men mag geen statutaire voordelen toekennen die elders niet bestaan. Het is zijns inziens onmogelijk dat personeel van instituten die niet erkend zijn, op het ogenblik van de erkenning, voor de voorbije jaren anciënniteit zouden krijgen. Welke weddeschalen zullen er voor dit personeel gelden ?

De Gemeenschapsminister repliceert dat het hier om een jonge sector gaat zodat er weinig personeelsleden met een normaal contract zijn tewerkgesteld. Het zijn bovendien geen ambtenaren en ze zullen dit evenmin worden. Wel zal het personeel zijn anciënniteit kunnen meedragen. De geëigende weddeschalen zullen van toepassing zijn : voor de universitaires betreft dit schaal 347, voor de afgestudeerden van het HOBUS schaal 301 en voor de administratieve krachten (HSO) schaal 202. Dit betreft dus de wedden voor respectievelijk de licentiaten, de regenten en de opstellers.

Het lid dat niet tot deze Commissie behoort repliceert dat de VZW's meestal werken met een bediendencontract van onbepaalde duur. De subsidiëring gebeurt op basis van de weddeschalen van het openbaar ambt. Het personeel van de VZW's krijgen echter niet de voordelen van de ambtenaar. Het is ook mogelijk dat, ingevolge de CAO's, de werkgevers zelf een hogere wedde zullen moeten betalen.

De Commissie aanvaard om, als taalverbetering, de woorden „het educatief personeel in eigen dienst of betrokken buiten de organisatie" als volgt te lezen : „de educatieve medewerkers, zowel degenen die behoren tot de eigen personeelsformatie als de externe medewerkers". Het woord „barema's" wordt door het woord „weddeschalen" vervangen.

Het aldus gecorrigeerde artikel 15 wordt eenparig aangenomen.

Artikel 16

Door de heer R. Deswaene wordt een amendement ingediend (stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2) dat ertoe strekt artikel 12 te vervangen door hetgeen volgt. „Het Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie wordt voor haar secretariaatswerkzaamheden ondersteund door de Dienst voor de Basiseducatie." De verantwoording stelt dat de administratieve omkadering (secretariaat) beter wordt verzorgd door ambtenaren van de Dienst voor de Basiseducatie. Een lid informeert of de vijf coördinatoren een provinciale omschrijving hebben.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat dit bewust niet werd bepaald. Een overschrijding van de provinciale grenzen moet mogelijk zijn. Niettegenstaande zij een provinciale omschrijving kunnen toegewezen krijgen moeten zij in een ploeggeest werken en dit met dezelfde professionele aanpak en dezelfde interpretatie. Er mogen geen vijf soorten stelsels met uiteindelijk vijf aparte systemen ontstaan.

De Commissie beslist om als tekstcorrectie de woorden „kader" en „dit personeelskader" te vervangen door de woorden „personeelsformatie" en „deze personeelsformatie".

Het amendement van de heer R. Deswaene wordt ingetrokken.

Het gecorrigeerde artikel 16 wordt eenparig aangenomen.

Artikel 17

Door de heer R. Deswaene wordt een amendement inge-

diend (stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2). Het strekt ertoe artikel 17 te vervangen door wat volgt. „Het Vlaamse Ondersteuningscentrum krijgt voor de algemene werkingskosten een jaarlijks niet-gesplitst krediet ten belope van 200.000 frank.”

Aangezien het Vlaamse Ondersteuningscentrum geen personeelskosten heeft, wordt aan het centrum jaarlijks in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap een krediet voorzien van 200.000 frank voor werkingskosten, aldus de verantwoording.

De Commissie aanvaardt de tekstcorrectie waarbij de woorden „het kader” wordt vervangen door de woorden „de personeelsformatie”.

Het amendement van de heer R. Deswaene wordt ingetrokken.

Het aldus gewijzigde artikel 17 wordt door de Commissie eenparig aangenomen.

Artikel 18

Door de heer J. Geysels wordt een amendement ingediend (stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2) dat ertoe strekt in artikel 18 een nieuw lid toe te voegen dat luidt als volgt. „De genoemde dienst of de ambtenaren fungeren als centrale weddedienst van de personeelsleden van de Centra voor Basiseducatie en het Ondersteuningsfonds.”

De verantwoording stelt dat dit amendement de noodzakelijke loonadministratie vereenvoudigt en tegemoetkomt aan een opmerking van de SERV ter zake.

Ook de heer H. Lauwers dient een amendement van dezelfde strekking in (stuk 356 (1989-1990) - Nr. 2). Het stelt voor om een nieuw lid aan artikel 18 toe te voegen dat luidt als volgt.

„De genoemde dienst of de ambtenaren fungeren als centrale weddedienst van de personeelsleden van de Centra voor Basiseducatie en het Ondersteuningscentrum.”

Het is aangewezen dat de personeelsadministratie wordt gecentraliseerd om de Centra daarvan te ontlasten. Bovendien wordt hierdoor vermeden dat bij laattijdige uitbetaling der toelagen de VZW's moeten prefinancieren en eventueel leningen aangaan, aldus de verantwoording.

De Gemeenschapsminister opteert echter voor een globale financiering van de Centra die zelf hun personeel betalen : namelijk de eigen educatieve en administratieve medewerkers alsmede de externe medewerkers. Deze laatste categorie kan niet door een centrale weddedienst worden uitbetaald. De naleving van de verplichtingen zal door een kleine dienst binnen de afdeling volwasseneneducatie worden gecontroleerd. Een aparte volledige dienst is hiervoor overbodig. Er wordt enkel een globaal toezicht uitgeoefend : het geheel wordt beperkt tot een normale administratieve controle zonder dat de bureaucratie wordt vergroot.

Een indiener van een amendement herinnert eraan dat de sociaal-economische sector reeds lang op een centrale weddedienst aandringt zodat de wedden rechtstreeks aan de betrokken personeelsleden worden uitbetaald.

Een tweede voordeel van een dergelijk systeem is dat de relatief kleine Centra niet zullen moeten aanleunen bij een sociaal secretariaat wat tot extra-kosten leidt. Op korte termijn zijn er mogelijks wel nadelen voor het personeel maar deze zullen op termijn verdwijnen. Bovendien gaat het hier

om een 100 procent weddesubsidiëring wat in de sociaal-culturele sector niet het geval is.

De Gemeenschapsminister stelt dat dit perspectief uitdrukkelijk tot de mogelijkheden behoort. Dit onmiddellijk regelen zou echter niet in het voordeel van het personeel uitvallen. Hij zal streven naar de meest adequate voorziening ter zake, dit in overleg met de sector. Maar de personeelsleden die via het werkingsbudget van de Centra worden bezoldigd zullen buiten deze regeling vallen.

Het amendement van de heer H. Lauwers wordt na deze repliek ingetrokken.

Een lid wijst erop dat in het voorontwerp van decreet sprake was van een Dienst voor Basiseducatie. Waarom is hiervan geen sprake meer ?

De Gemeenschapsminister deelt mee dat dit volgens de Raad van State niet mogelijk was. Daarom wordt hier een algemene formulering verkozen. In augustus zullen er een aantal ambtenaren worden aangeduid zonder dat het de bedoeling is om tot een volledig uitgebouwde dienst te komen. Ze zullen in de Dienst Volwasseneneducatie worden geïntegreerd.

De Commissie besluit om, als tekstcorrectie het woord „welke" te vervangen door het woord „die".

Het amendement van de heer J. Geysels wordt met 9 stemmen tegen 1 bij 1 onthouding verworpen. Artikel 18 wordt vervolgens eenparig aangenomen.

Artikel 19

Een lid herinnert eraan dat hij tijdens de algemene bespreking aandrong om de hele sector van de basiseducatie in dit decreet te centraliseren. Artikel 19 vormt hiertoe een goed begin. Naar de toekomst toe moeten ook de nieuwe sectoren, zoals de zogenaamde „Fondsen Lenssens" en de kansarmoedeprojecten van Gemeenschapsminister Van den Bossche, hieronder ressorteren. De kansarmoedeprojecten zullen tegen 1991 ook een decretale regeling krijgen. Deze projecten omvatten veel educatieve activiteiten voor laaggeschoolden. Het is dus logisch dat ook deze projecten, alsmede hun subsidiëring, naar de sector van de basiseducatie worden overgeheveld. Momenteel is er nog een te grote versnippering vast te stellen.

Een ander lid repliceert dat het hier tijdelijke fondsen betreft. Het is mogelijk dat de gemeenten deze fondsen gebruiken om er hun inbreng in de Centra voor Basiseducatie mee te financieren. Veel hangt af van wat de betrokken Gemeenschapsministers bepalen omtrent de aanwending van deze kredieten.

Het vorige lid breekt een lans voor een coördinatie in deze sector. Op dit ogenblik worden er binnen dezelfde regio, voor dezelfde activiteiten die naar dezelfde doelgroepen zijn gericht verschillende instanties erkend.

De Gemeenschapsminister deelt deze bezorgdheid. Ten gronde is deze stelling logisch. Vanuit het „Fonds Lenssens" worden de projecten voor twee jaar vastgelegd. De initiatieven van OCMW's en gemeenten inzake basiseducatie zullen automatisch naar dit decreet worden verwezen zodat de kredieten voor andere initiatieven inzake de kansarmoedebestrijding zullen kunnen worden aangewend. Deze fondsen worden echter, zonder enige betutteling, aan de gemeenten overgemaakt.

De Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt kan aan zijn collega van Onderwijs niet meedelen hoeveel projecten zich situeren in de sfeer van de basiseducatie. Het zijn er echter veel. Ze zullen geleidelijk aan naar dit decreet worden verwezen zodat ook deze financiële middelen voor andere initiatieven kunnen worden gebruikt.

Deze evolutie zou op termijn voor de basiseducatie problemen kunnen opleveren indien er hiervoor op de begroting geen bijkomende middelen worden voorzien.

Het vorig lid wijst erop dat het niet steeds de gemeenten en de OCMW's zijn die initiatieven nemen waardoor er kredieten naar de privé-sector worden doorgesluisd.

Een lid dat niet tot de Commissie behoort oordeelt dat de samenwerking met de Gemeenschapsminister van Cultuur belangrijk is.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat de basiseducatie nu tot de onderwijssector behoort. De Executieve zal in de toekomst het vijfde decreet herzien ; dit is immers breder dan het punt basiseducatie alleen. Uit artikel 19 volgt de medeondertekening door de Gemeenschapsminister van Cultuur van dit ontwerp van decreet.

Een lid wil dat de Centra voor Basiseducatie een overzicht hebben op de andere educatieve activiteiten in deze sector. Ze moeten het geheel overzien.

De Gemeenschapsminister beaamt deze suggestie : er zijn immers veel raakvlakken. Toch is het ondenkbaar dat onderwijs en cultuur, zoals in een ver verleden, één departement zouden vormen.

De Commissie aanvaardt om, als gevolg van de taaicorrectie in het opschrift van dit ontwerp van decreet, de woorden „regeling voor de basiseducatie" te lezen als „regeling van de basiseducatie.

Artikel 19 wordt vervolgens eenparig aangenomen.

Artikel 20

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat de Executieve enkel Centra op basis van een erkenning subsidieert. Bouwsubsidies en dergelijke worden niet verleend. Indien de Centra op grond van andere voorzieningen gesubsidieerd zijn dan kunnen zij geen beroep doen op de kredieten voor basiseducatie. Een subsidiëring van de Vlaamse Gemeenschap is echter wel cumuleerbaar met bijvoorbeeld een gemeentelijke subsidie.

De Commissie aanvaardt een aantal tekstcorrecties. De woorden „welke lastens de begroting van de Vlaamse Gemeenschap op grond van andere voorzieningen reeds gesubsidieerd zijn." worden vervangen door de woorden „die ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap reeds op grond van andere voorzieningen gesubsidieerd zijn". Paragraaf 2 wordt als volgt gelezen : „De Vlaamse Executieve bepaalt de regels voor de overgang van het ene stelsel van erkenning en subsidiëring naar het andere."

Het aldus gecorrigeerde artikel 20 wordt eenparig aangenomen.

Artikelen 21 en 22

Deze artikelen worden zonder opmerkingen telkens eenparig aangenomen.

VII. EINDSTEMMING

Het gehele aldus gewijzigde ontwerp van decreet wordt met 10 stemmen bij 2 onthoudingen aangenomen.

VIII. VERKLARING NA DE EINDSTEMMING

Een lid verklaart zijn onthouding door het feit dat hij, na de antwoorden van de Gemeenschapsminister, een aantal amendementen heeft ingetrokken. Het verslag en het debat in de Openbare Vergadering zullen dus belangrijk zijn. Daarom heeft hij zich — voorlopig — onthouden.

De Verslaggever,

A. SCHELLENS

De Voorzitter,

A. LARIDON

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**Ontwerp van decreet houdende de regeling van de
basiseducatie voor laaggeschoolde volwassenen****Artikel 1**

Dit decreet regelt een in artikel 59 bis van de Grondwet bedoelde aangelegenheid.

Artikel 2

Binnen het raam van de beschikbare begrotingskredieten verleent de Vlaamse Executieve, onder de bij dit decreet bepaalde voorwaarden, toelagen aan de overeenkomstig dit decreet erkende Centra voor Basiseducatie en aan het Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie.

Artikel 3

Voor de toepassing van dit decreet wordt onder het begrip „laaggeschoolde volwassenen" verstaan : meerderjarigen die niet beschikken over een gehomologeerd getuigschrift van lager secundair onderwijs.

Artikel 4

1. Centra voor Basiseducatie zijn verenigingen zonder winstoogmerk die uitsluitend het organiseren van basiseducatie als doelstelling hebben.

2. De algemene vergadering en de raad van bestuur worden voor 2/3 gevormd uit vertegenwoordigers van het sociaal-cultureel vormingswerk met volwassenen, het onderwijs voor sociale promotie en de beroepsopleiding.

3. Ook de gemeente en het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn van de plaats waar het Centrum voor Basiseducatie gevestigd is en de lokale initiatieven van de samenlevingsopbouw zullen vertegenwoordigd zijn in de bestuursorganen van de vereniging. Voor Centra gelegen in het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad treedt de Vlaamse Gemeenschapscommissie in de plaats van de gemeente.

4. De Vlaamse Executieve kan nadere regels stellen in verband met de samenstelling van de algemene vergadering en de raad van bestuur van de Centra voor Basiseducatie.

Artikel 5

§ 1. Basiseducatie omvat een samenhangend geheel van educatieve activiteiten ten gerieve van laaggeschoolde volwassenen en is gericht op het verwerven en verbeteren van elementaire taal- en rekenvaardigheid, het verruimen van sociale vaardigheden en het verbreden van de algehele maatschappelijke oriëntatie en integratie van de deelnemers.

§ 2. Basiseducatie omvat tevens de nodige activerings- en keuzebegeleidingsactiviteiten die de deelnemers vanuit hun reële mogelijkheden de bekwaamheid aanbrengen door te stromen naar ander educatieve voorzieningen ondermeer met het oog op hun verdere integratie in de samenleving en op de arbeidsmarkt.

Artikel 6

De in artikel 5 bedoelde educatieve activiteiten worden als samenhangend geheel aangeboden in groepsverband, en worden uitgedrukt in deelnemersuren. De Centra voor Basiseducatie kunnen met het oog op het educatief proces zelf de groepsgrootte bepalen met dien verstande dat activiteiten met minder dan 3 deelnemers niet als deelnemersuren worden geteld.

De Vlaamse Executieve bepaalt de verdere voorwaarden waaraan de educatieve activiteiten zullen voldoen.

Artikel 7

Voor zoverre het Centrum voor Basiseducatie duidelijk verantwoordelijkheid blijft dragen voor het gehele educatieve proces kunnen beperkte programma-onderdelen verzorgd worden door externe medewerkers of uitbesteed worden aan andere organisaties. De Vlaamse Executieve bepaalt nader de regels inzake uitbesteding.

Artikel 8

Een Centrum voor Basiseducatie moet ten minste gedurende 40 weken per jaar de bedoelde educatieve activiteiten organiseren en moet, om erkend te blijven, per jaar 6.000 deelnemersuren aantonen, uitgenomen voor het eerst erkende Centrum in een gemeente van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad waarvoor het aantal deelnemersuren 4.000 bedraagt. Het moet beschikken over lokalen die geschikt zijn voor de uitvoering van de educatieve activiteiten, en zijn burgerrechtelijke aansprakelijkheid door een verzekering dekken.

Artikel 9

De Vlaamse Executieve is ertoe gemachtigd voor de Vlaamse Gemeenschap één Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie op te richten.

Dit Ondersteuningscentrum heeft het juridisch statuut van een vereniging zonder winstoogmerk met een algemene vergadering van maximum 18 leden die is samengesteld voor 1/3 uit vertegenwoordigers van de Hoge Raad voor de Volksontwikkeling, voor 1/3 uit vertegenwoordigers van de representatieve organisaties van inrichtende machten van onderwijs, en voor 1/3 uit vertegenwoordigers uit de welzijnssector en de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen.

De Vlaamse Executieve kan nadere regels stellen in verband met de samenstelling van de algemene vergadering en de raad van bestuur van het Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie.

Artikel 10

§ 1. Het Vlaamse Ondersteuningscentrum heeft als opdracht de ontwikkeling van geschikte leermiddelen voor de basiseducatie, het uitwerken van de verplichte bijscholing en navorming van het personeel, het toezicht op de planning van de centra en op de kwaliteit van het aanbod.

§ 2. Via de coördinatoren, die deel uitmaken van de personeelsformatie van het ondersteuningscentrum, stimuleert en begeleidt het Centrum eveneens de ontwikkeling van initiatieven met het oog op een zo efficiënt mogelijk bereiken

van de laaggeschoolde volwassenen. Het Ondersteuningscentrum brengt terzake verslag uit bij de Raad voor Basiseducatie, meer bepaald wat betreft de spreiding van de Centra voor Basiseducatie en hun werkgebied. Jaarlijks wordt een totaal evaluatierapport over de werking van de Centra opge maakt.

Artikel 11

Er wordt een Raad voor de Basiseducatie opgericht. Deze Raad adviseert de Vlaamse Executieve over de gewenste ontwikkelingen in de sector, brengt advies uit over de erkenningsaanvragen van de Centra voor Basiseducatie, over de intrekking van hun erkenning, en adviseert de Vlaamse Executieve tevens een voorkomingsbeleid.

Artikel 12

De Raad voor Basiseducatie wordt opgericht door de Vlaamse Executieve en samengesteld uit 21 leden.

De Gemeenschapsministers bevoegd voor Tewerkstelling, Cultuur en Welzijn wijzen elk 5 leden aan. De Gemeenschapsminister van Onderwijs 6 leden, waaronder de voorzitter.

Het lidmaatschap van de Raad voor Basiseducatie is niet verenigbaar met een politiek mandaat, noch met een mandaat in de algemene vergadering en de raad van bestuur van het Vlaams Ondersteuningscentrum of van een Centrum voor Basiseducatie.

Het mandaat van de leden van de Raad voor Basiseducatie duurt 4 jaar.

De Vlaamse Executieve regelt de werking van de Raad. De werkingsmiddelen worden ingeschreven op de begroting van Onderwijs.

Artikel 13

§ 1. De Vlaamse Executieve verleent de erkenning aan de Centra voor Basiseducatie en kan deze erkenning ook opheffen.

§ 2. Op basis van een met tweederde meerderheid uitgebracht advies van de Raad voor Basiseducatie kan de Vlaamse Executieve de Centra voor Basiseducatie erkennen.

§ 3. De erkenning kan worden ingetrokken :

1. wanneer aan de minimale erkenningsnorm zoals bepaald in artikel 8 niet meer is voldaan ;

2. wanneer de activiteiten van het Centrum inhoudelijk niet meer beantwoorden aan het bepaalde in artikel 5.

§ 4. De erkenning kan niet worden geweigerd of niet worden ingetrokken dan bij een met redenen omklede beslissing en nadat het Centrum door de Vlaamse Executieve of de door deze aangewezen persoon is gehoord, minstens behoorlijk opgeroepen.

§ 5. In het geval bedoeld in § 3, 2. hierboven, kan de intrekking niet geschieden dan nadat de Raad voor Basiseducatie met een tweederde meerderheid in die zin heeft geadviseerd.

Artikel 14

De Centra voor Basiseducatie ontvangen binnen het raam van de beschikbare begrotingskredieten, op basis van de eerste 6.000 deelnemersuren, uitgenomen voor het eerst erkende Centrum in een gemeente van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad waarvoor het aantal deelnemersuren 4.000 bedraagt, jaarlijks een basistoelage van 250.000 fr., een 100 % weddetoelage voor één voltijds educatief personeelslid en één halftijds administratief personeelslid. Per aanvullende schijf van 4.000 deelnemersuren wordt daaraan een 100 % weddetoelage voor één voltijds educatief personeelslid toegevoegd. Ze ontvangen eveneens een budget van 250 fr. per deelnemersuur.

Artikel 15

Opdat deze toelagen zouden kunnen worden toegekend zal het Centrum voor Basiseducatie het bewijs moeten leveren dat de educatieve medewerkers, zowel degenen die behoren tot de eigen personeelsformatie als de externe medewerkers, minimaal een geschikte opleiding op het niveau van het HOBU hebben genoten, zoals bepaald door de Vlaamse Executieve. De opleiding zal worden aangevuld met de deelname aan de specifieke bijscholing en navorming zoals bepaald in het besluit van de Vlaamse Executieve.

De leden van het administratief personeel van het Centrum voor Basiseducatie dienen minstens houder te zijn van een diploma van het hoger secundair onderwijs. Het Centrum voor Basiseducatie moet aantonen dat zowel het educatief als het administratief personeel bezoldigd wordt volgens de weddeschalen bepaald door de Vlaamse Executieve.

Artikel 16

Het Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie beschikt over een personeelsformatie van 8 educatieve en 2 administratieve medewerkers.

Onder de educatieve medewerkers krijgen er maximaal 5 een coördinatieopdracht. Ook ten aanzien van deze personeelsformatie gelden de voorwaarden zoals bepaald in artikel 15.

Artikel 17

Het Vlaams Ondersteuningscentrum krijgt voor de personeelsformatie zoals bepaald in artikel 16, een 100 % weddetoelage en een globale werkingstoelage van 4.000.000 fr.

Artikel 18

De Vlaamse Executieve wijst de dienst of de ambtenaren aan die met het toezicht op de naleving van dit decreet worden belast.

Artikel 19

Artikel 3 van het decreet van 27 juni 1985 houdende de subsidieregeling van projecten en organisaties inzake het Nederlandstalig ontwikkelingswerk voor volwassenen en specifieke subsidieregeling voor bijzondere doelgroepen en problemen in het kader van het Nederlandstalig sociaal-cultureel

vormings- en ontwikkelingswerk, wordt aangevuld met een tweede lid, luidend als volgt :

„Met ingang van 1 januari 1991 is dit decreet niet meer van toepassing op de activiteiten van basiseducatie voor laaggeschoolde volwassenen bedoeld in het decreet van [...] houdende de regeling van de basiseducatie voor laaggeschoolde volwassenen”.

Artikel 20

§ 1. Voor subsidiëring op grond van dit decreet komen niet in aanmerking de Centra voor Basiseducatie die ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap reeds op grond van andere voorzieningen gesubsidieerd zijn.

§ 2. De Vlaamse Executieve bepaalt de regels voor de overgang van het ene stelsel van erkenning en subsidiëring naar het andere.

Artikel 21

§ 1. De Vlaamse Executieve bepaalt de regels volgens welke de organisaties en projecten die erkend en gesubsidieerd zijn in toepassing van het decreet van 27 juni 1985 houdende de subsidieregeling van projecten en organisaties inzake het Nederlandstalig ontwikkelingswerk voor volwassenen en specifieke subsidieregeling voor bijzondere doelgroepen en problemen in het kader van het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormings- en ontwikkelingswerk, tijdens de periode van 1 september tot 31 december 1990 naar het in onderhavig decreet bepaalde stelsel van erkenning en subsidiëring kunnen overkomen.

§ 2. De Vlaamse Executieve bepaalt de regels volgens welke het Vlaams Centrum voor Volksontwikkeling zijn activiteiten in verband met de basiseducatie voor laaggeschoolde volwassenen aan een Centrum of Centra voor Basiseducatie kan overdragen.

Artikel 22

Dit decreet treedt in werking op 1 augustus 1990.
